

IŠ VISO PASAULIO

• LAISVOS EUROPOS radijo stotis, kuri perduoda į Rytų Europos kraštus programas, Vokietijos kancleriui Brandtui siekiant pagerinti santykius su komunistiniais kraštais, iš Muencheno iškelia į Ankarą, Turkiją. Laisvos Europos radiją aptarnavo 1,800 tarnautojų. Programa buvo perduodama įvairiems rytų Europos kraštams, nešantiems komunizmo jungą, išskyrus Pabaltijo kraštus, kuriems niekad nepavyko gauti programos.

• LIBIJOS lakūnai būsiamiems Mirage lėktuvams, kuriuos gaus už metų iš Prancūzijos, bus apmokami Graikijoje, graikų lakūnų, atlikusių stažą Amerikoje.

• PRANCŪZIJOS prezidentas Pompidou ateinantį pirmadienį viešėdamas pas prez. Nixoną daugiausiai laiko skirs išsiaiškinimui dėl Viduržemio jūros saugumo. Pompidou pareiškė, kad iš savo kelionės nelaukia jokių stebuklų ir čia nebus pasirašyta jokia nauja sutartis.

• RYTŲ VOKIETIJOS šnipas Hans Voelker, kurio motina dirbo sovietams "Raudonojo orkestro" tinkle ir karo metu buvo vokiečių nužudyta, pernai pakliuvo į prancūzų rankas, kai atvykęs į Paryžių su dviem sekretorėmis, tarnaujančiom užsieny reikalų ministerijoje, bandė gauti informaciją sovietams. Jis nuveiktas 12 metų kalėti. Manoma, kad artimoje ateityje bus iškeistas į koki nors prancūzų šnipą, kurį sovietai suims.

• MASKVOJE du jauni italai buvo nuteisti už "chuliganizmą" po metus kalėti "darbo stovykloje", o tretysis jų draugas belgas gavo 3 metų sunkiųjų darbų kalėjimo už tai, kad prieš mėnesį Gurm krautuvių Maskvoje jie prisirakinę turėklų dalino atsisaukimus, protestuojant dėl rusų intelektualų persekiojimo Sovietijoje. Dėl jų nuteisimo protestavo tik Italijos užs. reikalų ministeris, tuo tarpu įvairaus plauko liberalai, tyli lyg žado netekę. Jiems laisvė protestuoti tegali būti tik vienašališka.

• SOVIETAi iki šiam laikui vengdavo pašiepti prez. Rooseveltą. Dabar Maskvos teatre vaidinamame Viktoro Lavrentovo veikale "Žmogus ir pasaulis" (prezidento Roosevelto lūpas įdedami tokie žodžiai: "Aš norėjau, kad karas prasidėtų. Tai mūsų šansas. Mes neturime jo praleisti"). Veikale dėstoma, kad Rooseveltas žinojo apie japonų pasiruošimą pulti Pearl Harbor ir džiaugėsi tuo, nes didelė karo ir atominės bombos tikėjosi užvaldyti visą pasaulį. Žinant, kad Sovietijoje teatras reiškia vyriausybės tezes, reiklia manyti, kad šiame veikale atsispindi nauja sovietų koncepcija santykiuose su Rooseveltu pasaulinio karo metu.

• ŠIAURĖS EUROPOS keturios valstybės: Suomija, Švedija, Norvegija ir Danija sudarė mažąją Europos rinką, vadina ją Nordek. Paruošiamieji darbai tęsiasi 10 metų. Sutartis pradės veikti nuo 1972 metų.

• VARŠUVOJE teisiami penki universitetininkai nuo 27 iki 31 metų amžiaus. Jie kaltinami perdavę kultūrines informacijas lenkų išeivių žurnalui "Kultura" išleinančiam Paryžiuje ir palaikę ryšius su lenkais kultūriniais užsienyje.

• ČEKOSLOVAKIJOS ambasados Paryžiuje antrasis sekretorius Ivo Fleischmann atsisakė grįžti Čekoslovakijon ir pasiprašė Prancūzijos politinės globos. Jis sakosi buvęs paskirtas 1964 metais nepriklausomos soc. valstybės, o dabar situacija pasikeitusi ir Čekoslovakija nebėra nepriklausoma.

• ŠVEICARIJOJE suimtas sovietų šnipas Marcel Buteux, per trumpą bangų radijo siųstuvą Maskvai perduodavęs ekonomines informacijas, kurias gaudavęs iš vieno aukšto vyriausybės pareigūno.

JEI KARAS RYTOJ...

SOVIETŲ PASIRUOŠIMAI KINIJOS PASIENYJE

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Paskutiniuoju metu vėl padažnėjo kalbos apie galimą sovietų - kinų karą. Ir tai pilnai suprantama: sausio mėn. bėgyje sovietų spaudoje vėl padaugėjo Kinijos puolimų, kurie buvo aprimę prasidėjus derybom Pekine pereinamųjų metų spalio 20 d. Tos derybos ir toliau eina, tačiau be jokių rezultatų. Kas irgi nestebėtina nes tolimesnė įvykių raida priklauso ne nuo derybų, bet tik vienų sovietų nusistatymo: pradėti prieš Kiniją prevencinį karą ar ne?

Mat, kiniečių pretenzijos į Sovietiją yra labai kuklios. Jie tik nori pripažinimo, kad Rusijos carai neteisėtai prisijungė dalį Kinijos teritorijos (beveik visos Indijos apimties). Tačiau tai pripažinus, kinai iš savo pusės nėra linkę kaltinti Sovietijos liaudį, kuri pati buvusi pavergta. Be to, per eilę dešimtmečių būklė tose teritorijose taip pasikeitė, kad susidarė nauja padėtis ir jau negalima atstatyti seną padėtį. Žodžiu, kiniečiai norėtų abstraktaus kaltės priėmimo be jokių konkrečių pakeitimų. Bet sovietai ne tik apie tai nenori kalbėti, bet net ir neskelbia savo liaudžiai. Atvirkščiai, tai leidžia ma tikėti, kad kiniečiai nori didelių teritorinių pakeitimų. Tuo tarpu Pekine tik kalbama kaip iš vengti mažų pasienio incidentų.

Logiškai galvojant, karas sunkiai įsivaizduojamas dėl to, kad jis nėra vienai pusei nėra reikalingas. Kiniečiai negali tikėtis dabar ir pramotomoje ateityje nugalėti sovietus. O sovietai nors ir galėtų gana greitai sunaikinti Kinijos karinį potencialą, negali tikėtis greito laimėjimo -- partizaninis karas gali būti tęsiamas ištisus dešimtmečius.

Bet nepaisant tokio neaiškumo, sovietai jau porą metų rimtai ruošiasi karui. Ir jei kariuomenės vadai praneš, kad jie yra pasiruošę, niekas šiuo metu negali dar pasakyti, kokią sprendimą išneš partijos CK politinis biuras.

Kinijos - Sovietų Sąjungos siena tęsiasi apie 7.000 km. ir sunku įsivaizduoti, kad visur būtų kariuojama. Galimas sovietų karo planas atrodytų taip. Raketom su atominiais užtaisais jie visų pirma sunaikintų kiniečių atominių ginklų centrus. Kartu jie motorizuotais kariuomenės daliniais bandytų paimti 'i reples' Mandžūrijoje stovinčią Raudonosios Kinijos kariuomenę ir ją sunaikinti.

Faktinai tai būtų jau klasiškos sovietų strategijos Kinijoje pakartojimas. Pirmą sykį ji buvo panaudota 1939 m. ankstyvą vasarą. Tą sykį didelė Kinijos dalis buvo japonų okupuota, kurie norėjo išbandyti ir sovietų atkaklumą. Gegužės 11 d. jų daliniai puolė Mongoliją prie Buir Nur. Japonų "kumštį" su darė 25 batalijonai pėstininkų ir 17 eskadronų kavalerijos. Maskva tada išakė Mongolijos ir savo daliniais laikytis iki paskutiniųjų, kad naujai paskirtam vyr. vadui Žukovui davus progos suorganizuoti priešpuolį. Iš tikro per kelis mėnesius Žukovas sudarė savo "kumštį" iš 35 batalijonų pėstininkų ir 20 kavalerijos eskadronų. Be to, jis turėjo dar 500 tankų t.y. beveik keturis kartus daugiau negu japonai ir 500 lėktuvų -- du kartus daugiau už priešą. Su tomis jėgomis Žukovas perėjo puolimą 1939 m. rugpičio 20 d. ir per vienuoliką dienų privertė japonus

beveik viską praradus pasitraukti.

Antrą kartą ta pati strategija buvo pavartota Antrojo pasaulinio karo pabaigoje. Stalinas norėjo prieš kapituliuojant Japonijai "išvaduoti" galimai didesnius plotus Kinijos. Jis tačiau turėjo pradėti pulti sovietų kariuomenei dar nevisai pilnai pasiruošus, nes amerikiečiams panaudojus atominės bombas, Japonijos kapituliacija buvo dienų klausimas.

Sovietai puolė 1945 m. rugpičio 9 d. Rugpičio 14 d. Japonai pranešė, kad jie nori kapituliuoti. Sovietai nudavė tai visai negirdį ir savo žygį tęsė iki rugpičio 19 d., kada jie formaliai priėmė japonų Kvantungo armijos kapituliaciją. Bet dar sekančią dieną jie numetė parašutininius Charline ir Mukdene. Tą sykį jie didesniu mastu pakartojo Žukovo ėjimus 1939 m. Ir dabar sovietų kariuomenės koncentracija leidžia manyti, kad jie norės imti žiniškas reples paimti visą Mandžūriją. Žinia dabar jau esama didelio skirtumo. Tą sykį sovietai kovojo su japonais svetimoje teritorijoje. Šiandien kiniečiai ruošiasi sovietus pasitikti partizaniniu karu.

Valstybės Sekretoriaus pareiškimas

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 52 metų sukakties proga Amerikos Valstybės Sekretorius William Rogers atsiuntė Lietuvos Atstovui Washingtone Juozui Kajeckui tokio turinio laišką:

Gerbiamas Atstove,

Jungtinių Valstybių vyriausybės ir tautos vardu man yra labai malonu pareikšti Jums geriausias linkėjimus Lietuvos Nepriklausomybės 52-ųjų metų proga.

Lietuvių tautos ilgą ir

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO ŽODIS VASARIO 16 PROGA

Stasys Lozoraitis, Lietuvos Diplomatos Šefas.

Minint Tautos šventę -- Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį, mes grįžtame mintyje į praeitį, kreipiame savo žvilgsnį į dabartį, o viltis į ateitį.

Šie trys elementai -- praeitis, dabartis ir ateitis -- sudaro Lietuvos istoriją, kuri, prasidėjusi gilioje senovėje, nėra sovietų okupacijos nutraukta: ji tęsiasi ir tęsis, nes ją kuria pati lietuvių tauta, būdama dvasiniai nepriklausoma net ir dabartinėmis sąlygomis.

Lietuvos istorijoje, be teigiamų įvykių, padariusių ją galingiausią valstybę Rytų Europoje buvo nelaimingų laikotarpių, kurie buvo sukėlę pavojų pačiai tautos egzistencijai, nes grėisė sunaikinti jos šamėnę, kalbą, tikėjimą. Tačiau atsiminimas apie tuos laikus neprivalo įkvėpti mums pesimizmo, sukelti mintį, esą mūsų tautai lemta neišvengiama būti pažeidžiamai savo tautiniuose jausmuose ir valstybiniuose interesuose.

Priešingai, paminėjimas apie tuos pavojus turi priminti mums, kad lietuviai atlaikė visus smūgius, visada buvo pasiryžę ir sugebėjo apginti savo tautinę individualybę, kalbą, tikėjimą, ir panaudojo pirmą progą Lietuvos valstybei atstatyti -- 1918 metų vasario 16 dieną.

Tapusi vėl laisva, mūsų tauta parodė visišką subrendimą, padarydama didelę pažangą visose srityse, kurios yra sprendžiamos civilizacijos valstybės ir visuomenės gyvenimui. Tai buvo tų moralinių tautinių vertbių padarinys, iš praeities paveldėtų valstybinių tradicijų bei įgimtų tautai gabumų padarinys, kurį laisvi lietuviai

(Nukelta į 2 psl.)

Vliko Valdyba ir Taryba savo posėdyje, š.m. vasario 6 d., patvirtino Tautos Fondo Valdybą šios sudėties: prel. J. Balkūnas -- pirmininkas, vicepirmininkai, -- inž. Jonas Vilgaly, inž. Zenonas Jūrys ir inž. Evaldas Remeza, sekretorius -- Juozas Pažemėnas, išdininkas -- Petras Minkūnas ir nariai -- dr. ekon. Julius Maldutis ir Kęstutis Čižūnas. Nuotraukoje Tautos Fondo valdyba. Iš kairės: Kęstutis Čižūnas, dr. ekon. Julius Maldutis, inž. Jonas Vilgaly, Petras Minkūnas, inž. Jurgis Valaitis, prel. Jonas Balkūnas -- pirmininkas, Juozas Audėnas -- Vliko vicepirmininkas, Juozas Pažemėnas, inž. Evaldas Remeza ir inž. Zenonas Jūrys.

V. Maželio nuotrauka

VELNIO PAKTAS (6)

SAJUNGA UŽSIMEZGĖ
KALĖJIMO CELĖJE

Velykų rytą 1922 metais Rapallo vardas nuskaubė per visą Europą, kaip perkūno trenksmas. Šitame mažame vasaros kurorte, netoli Genovos, įvyko už vakariečių nugaros susitalkymas tarp Vokietijos ir Rusijos.

Derybos prasidėjo telefoniniu skambučiu po vidurnakčio. Velykų sekmadienį ir tą pačią dieną pasibaigė sutarties pasirašymas.

Iš šono atrodė, kad susitarimas buvo staigus, bet tikrumo jo sėkla jau buvo pasėta daug anksčiau Berlyno Moabit kalėjimo celėje.

Karl Radek, vienas iš bolševikų partijos narių, Lenkijos žydai, 1919 m. vasario 12 d. buvo perkeltas į Moabit kalėjimą. Mat 1918 m. jis norėjo dalyvauti, kaip Maskvos delegacijos narys, vokiečių kareivių ir darbininkų tarybos konferencijoje. Bet vokiečiai neįleido ir bolševikų delegaciją nuo sienos nuvarė. Tada Radek, kažkur gavęs austrišką kareivio milinę, perėjo sieną apsimetęs austrų kareiviu belaisviu grįžtančiu iš Rusijos. Jis kalbėjo vokiškai su austrišku akcentu lygiai gerai kaip lenkiškai ir rusiškai. Be to, jis mokėjo dar keletą kitų kalbų. Tačiau Berlyne jį lydėjo nesėkmė. Tuo metu kaip tik prasidėjo kontrarevoliucija ir jam teko slapstytis pas vokiečius komunistus, kol pagaliau buvo savo laimei suimtas, nes blogiausi atveju galėjo būti nužudytas kaip tai atsitiko su Karl Liebknecht ar Rosa Luxemburg. Pirmieji mėnesiai kalėjime jam ne-

buvo lengvi. Visą laiką buvo tardomas. Tačiau po Versalio sutarties pasirašymo jo padėtis pagerėjo. Pas jį į kalėjimą pradėjo lankytis vis daugiau žmonių, įvairių įžymybių. Ypač didelį susidomėjimą pradėjo rodyti Reichswehro karininkai. Jo celė kalėjime pasidarė tikru "politiniu salionu". Iš kalėjimo jis buvo paleistas 1919 m. spalio mėn. ir apsigyveno pas plk. von Reibnitz, buvusį Ludendorffo žvalgybos karininką, kuris iš naujo buvo armijos štabe. Čia toliau buvo tęsiamos diskusijos, kol pagaliau gruodžio mėn. pilnas idėjų, projektų ir paslapčių grįžo į Maskvą. Tikrumo jis vežėsi Rapallo sutarties idėją, nukreiptą prieš Vakarų ir Versalio susitarimą.

Radek savo avantiurių buvimo metu Vokietijoje suprato, kad revoliucija Vokietijoje pralaimėta. Bet jo pasikalbėjimai su vokiečių politikais įtikino, kad revoliucijos pralaimėjimas nereikia vėlnio pakto anuliavimo tarp vokiečių dešiniųjų ir rusų kairiųjų: Berlyne vadovaujantieji asmenys ne kartą jamišreikišė norą, kad būtų atgaivintas susitarimas su bolševikine Rusija, šį kartą be užpakalinių minčių, nesiekiant susilpninti ar pavergti Rusiją, kad tokie planai daugiau vokiečių nebedomino, bet noras sudaryti bendrą frontą prieš vakariečius.

Tai ko vokiečių revoliucija nepadarė, Versalio sutartis realizavo -- vokiečiai atsisuko į Rusiją, stumiami savo krašto interesų. Šis sen-

timentas neapėmė visų vokiečių, kurie buvo stipraus antibolševikinio nusistatymo, bet tai buvo sėkla iš kurios išdygo Rapallo...

Vokiečiams Versalio sutartis buvo toks patpažeminimas, kaip rusams Brest-Litovsk sutartis. Nepasitenkinimas buvo apėmęs visą kraštą ir neapykanta vakariečiams augo. Mažai buvo vokiečių politikų, kurie būtų drįsę tesėti Versalio susitarimą. Sutartis buvo sunki. Kaip galima buvo ją nusikratyti? Vokietija jau buvo nugalėta, nuginkluota, bejėgė ir bet kokia rezistencija iš anksto buvo pasmerкта nepasisekimui. Pradžioje reikėjo susirasti sąjungininką. Vienintelis sąjungininkas galėjo būti tai karo pralaimėtojas -- bolševikinė Rusija. Sąjunga su Rusija dar galėjo sukelti vakarų valstybėms baime.

Bet tokia nenormali ir baisi sąjunga ar buvo galima? Situacija nebuvo panaši į 1917 m. kai Kaiserio vyriausybė pasėjo Rusijoje bolševizmo mirtiną bacilą. Negalimas tapo galimu: bolševizmas sukūrė vyriausybę ir už valdė visą Rusiją, laimėjo civilinį karą ir iš nieko sukūrė raudonąją armiją. Su ta realybe reikėjo skaitytis.

Jei norima sudaryti sąjungą, tai pradžioje reikėjo sutikti atsisėsti už vieno stalo su žmogžudžiais. Vieniems, kaip caro šeimos, kitiems kaip Liebknecht ir Rosa Luxemburg žudikais.

Pirmieji, kurie sutiko derėtis su bolševikais buvo vokiečių kariškiai, pradėję žavėtis raudonosios armijos susijungimu su civilinio karo iškarsybe. Jie nelaukė politikų žodžio, nes Reichswehr buvo valstybės valstybė.

Kad išvengus drakoniškos Versalio sutarties suvaržymų vienintelis kelias kariškiams atrodė bendradarbiavimas su bolševikų vyriausybe ir pirmieji ryšiai su raudonąja armija užsimezgė Moabit kalėjimo celėje per Radeką.

Politikams apsisprendimas buvo sunkesnis. Vieni jų savo politiką orientavo vakarų, kiti rytų kryptimi. Keistas dalykas, kad "vakariečių" daugiau buvo tarp socialdemokratų ir karijų miestėlų, kai bolševi-

kinės Rusijos šalininkų daugiausiai buvo tarp dešiniųjų. "Vakariečiai" gerbė Versalio sutartį, nežiūrint visuomenės opinijos, ir jų tikslas buvo taikiai būdu šį klausimą sutvarkyti. Jie prisibijojo bolševikų. Tuo tarpu kapitalistai ieškojo sąjungos su bolševikais, tikėdami, kad Rusija bus integruota į Vokietijos ekonomiką ir jie galės atgauti Rusiją, ką turi Anglijai ir Prancūzijai reparaacijų sumokėti. Bolševikai yra kriminalistų gauja, bet ta gauja jiems nieko nedaro, priešingai gali pagelbėti. Tad kodėl su jais nepadaryti biznio. Tad vokiečių kariškiai taip kalbėjo Radekui:

"Jūs vadinatės bolševikais. Tai jūsų reikalas. Valdykitės pas save kaip jums patinka tik ne kiškite nosies pas mus. Vakarų valstybės su "baltųjų" pagalba bandė jus sunaikinti. Mes priešingai, jus išgelbėjome nuo "baltųjų". Jūs norite išvystyti raudonąją armiją? Mes pasiruošę jums padėti, jei jūs mums už tai duosite galimybę jūsų teritorijoje išbandyti ginklus, kuriuos mums vakariečiai draudžia naudoti. Jūs reikalingi kapitalo savo krašto atstatymui? Mes galėsime jums duoti, jei jūs mokėsite mums nuosimčius. Jūs nereikiate mums simpatijos, mes nereikiame jums. Bet nežiūrint to mes galime būti vieni kitiems naudingi".

Sekančiais metais tarp vokiečių ir rusų įvyko keleta mažų susitarimų, kaip tai prekybos ir kt.

Kai 1922 m. pavasarį britų premjeras Lloyd George sušaukė Genovoj Europos konferenciją, kurioje turėjo susitikti visi -- karo laimėtojai ir pralaimėtojai, bolševikų delegacija, vykdamą konferencijon sustojo Berlyne ir portfelį turėjo pakto su Vokietija projektą. Bet vokiečiai neskubėjo. Pirmieji norėjo sužinoti, ką nuspręš Genovoj sušaukta konferencija ir paktas liko nepasirašytas.

(Bus daugiau)

- NASSERIS paprašęs iš sovietų naujų kovos lėktuvų MIG 23 ir techninės paramos kovai prieš Izraelį. Jis grasina Izraeliui atsakyti bombardavimu pramonės centru.
- VIETNAME praėjusį savaitę vyko smarkios kovos šiauriniame sektoriuje ir prie Kom-bodijos sienos. Žuvo daug priešų karių. Iš pietų vietnamiečių pusės aukų nedaug.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Diplomatijos šefo žodis...

(Atkelta iš 1 psl.)

savo laisvoje žemėje praturtino, santykiuodami su krikščioniška Vakarų kultūra, o savo tarpe -- ugdydami dar vieną didžią vertybę -- būtent lietuvišką solidarumą.

Šios vertybės šiandien yra ypač svarbios Lietuvai, kaip ir kiekvienam svetimųjų priespaudoje esančiam kraštui. Jeigu priešas atima laisvę ir politinio apsisprendimo teisę iš kurios tautos, bet ji yra apsisprendusi išsaugoti patriotinius jausmus, gerbti moralines tautines vertybes, kurios sudarė prarasto nepriklausomo gyvenimo pagrindą -- tokia tauta yra atspari svetimam įtakai, tebėra laisva dvasioje ir kelias į nepriklausomybę palieka jai atdaras.

Tai, ką mes užsienyje sužinojome apie sekmin gas lietuvių pastangas krašte kelti kultūros, švietimo lygį, saugoti bei tobulinti savo kalbą, kūrybiniai veikti tose gyvenimo srityse, kuriose okupacinė valdžia mažiau varžo lietuvių iniciatyvą -- visa, kas tokiu būdu dirbama Lietuvos vardu, jos gerovei ir ateičiai, sukelia pas mus užsienyje nuosirdų atgarsį.

Visa tai yra juo labiau pažymėtina, kad krašte yra išaugusi ir veikia nauja jauna karta, kuri nors ir nėra kvėpavusi tyru nepriklausomos Lietuvos oru, vis dėlto siekia savo mokslu, kultūra, darbu užtikrinti Lietuvai geresnę ateitį.

Šis siekis nėra bergždžias. Nėra tokios civilizotos tautos, kuriai likimas skirtų būti svetimųjų valdžioje ir priespaudoje. Dabartinė mūsų krašto padėtis nėra nepakeičiama, galutinė, pirmiausia todėl, kad komunizmas juo toliau tuo aiškiau pasirodo nesąpastovi politinė pajėga.

Šiais metais Lietuvos gyvenimas bus aptemdytas dar ir Lenino suaktyvinti. Bus minimas tas rusų komunizmo vadas, kuris kėsinosi okupuoti Lietuvą, ką tik prisikėlusią nepriklausomam gyvenimui. Leninas siekė padaryti rusų komunistų partiją galiną diktatūros organizacija Rusijai valdyti ir komunistų diktatūrai plėsti pasaulyje. Jo mintimi, Rusijos ir kitų kraštų komunistai turėjo sudaryti vieningą Maskvos vadovaujamą bloką. Tam pa-

siekti Leninas patikslino ir išplėtė komunizmo programą, kurios pagrindą padėjo smurtą kaip svarbiausią priemonę tiek vidaus, tiek užsienio politikoje. Jis ilgai prieš Staliną įvedė fizinio ir moralinio teroro sistemą, kurią po šiai dienai tęsia jo įpėdiniai.

Ir vis dėlto, praėjus 50 metų nuo bolševikų revoliucijos, Lenino sudarytame tarptautinio komunizmo bloke yra atsiradę gilių skilimų, križių. Taigi, laimingu būdu, komunizmas išsigimsta, įeina į savitarpio konfliktų periodą, nes dargi komunistų tarpe kyla skirtumų taip pat ir tautiniu pagrindu.

Svarbiausia gi yra tai, kad pusės amžiaus bėgyje komunizmas savo ideologija ir santvarka nėra patraukęs savo pusėnė vienos tautos. Nėra buvę atsitikimo, kad kuris kraštas būtų komunistų užvaldytas kitaip negu smurtu ir būtų komunistų valdomas žmonėms pritariant, o ne prievarta. Lietuvos padėtis yra tam vienas ryškiausių įrodymų o Lietuvos Bažnyčios persekiojimas vienas brutalių tos prievartos pasireiškimų.

Tačiau priešingos komunizmui idėjos -- žmonių laisvės, tautų nepriklausomybės, teisingumo principai -- nesustabdomai stiprėja ir plečiasi pasaulyje.

Ši raida gaivina mūsų ištikinimą, kad Lietuva atgaus nepriklausomybę. Teikvėpia mus šis ištikinimas dabar, minint Tautos šventę, ir visada, kol susilauksime laisvės valandos.

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant -- 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc. 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

LIETUVOS KANKINIŲ
KOPLYČIA

ŠV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE,

pasaulyje garsiausioje vietoje jau
baigiama įruošti.

Kiekvienam lietuviui branginančiam savo tautos kankinių atminimą dera būti šio paminklo kurėju tarpe.

Šių metų liepos 7 dieną
kopolyčia bus dedikuota.

SAVO AUKĄ ATSIUSKITE PRIEŠ KOPLYČIOS
DEDIKACIJĄ.

Rašykite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629.

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETIKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTDADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRAŠYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

Vasario Šešioliktoji

Gerbiamesiems lietuvių parapijų klebonams, ALT skyrių valdyboms, ALT sudarančioms centriniams organizacijoms ir visoms bendradarbiaujančioms organizacijoms bei klubams.

JAV lietuviai, gindami savo tėvų krašto laisvę bei pavergtuosius brolius, veda kovą už tėvynės išlaisvinimą.

Amerikos Lietuvių Taryba jau 30-tus metus vadovauja tai kovai šiame krašte, naudodama visas teisėtas priemones parodyti laisvam pasauliui tą žiaurią skriaudą mūsų tėvynei ir iškelti Sovietų Rusijos smurtą. ALT kreipiasi į visas organizacijas ir pavienius lietuvius ir prašo bei ragina visus vieningai paminėti Lietuvos nepriklausomybės sukaktį visose kolonijose, išreikšti protestą prieš Lietuvos okupaciją, siųsti atitinkamas rezoliucijas savo senatoriams, kongresmanams, gubernatoriams ir kitiems atsakingiems valdžios pareigūnams.

Jūsų gausiomis aukomis ir reikalų įvertinimu, ALT gali veikti lietuvių tautos laisvės labui. Kovai tęsti reikalinga piniginių išteklių.

Parama Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui, laisvųjų radijo transliacija iš Europos į pavergtą kraštą, atitinkamos literatūros skleidimas, palaikymas ryšių su JAV Kongresu ir administracija ir daugybė kitų reikalų, kas met reikalauja didesnių išteklių. Lietuvos okupantas deda visas pastangas sunaikinti ALT veiklą per siunčiamus savo agentus į JAV, per siunčiamą spaudą iš okupuotos Lietuvos ir per kitus dirbančius šiame krašte okupanto naudai.

Todėl ALT kreipiasi į visas organizacijas ir visus lietuvius negailėti Lietuvos laisvės reikalui aukų.

Ivykęs 7-tasis Amerikos Lietuvių Kongresas Detroite 1969 m. rugpiūčio 31 d. vieningai pasisakė, kad Vasario 16 d. minėjimų aukos priklauso besąlyginiai Amerikos Lietuvių Tarybai laisvės kovai vesti, nežiūrint kaip kas norėtų aiškinti, tie surinkti pinigai turi būti išteikti ALT.

ALT suvažiavimas 1969 m. gruodžio 13 d. Chicagoje taip pat vienbalsiai pasisakė, kad surenkamos aukos priklauso laisvinimo darbams. Suvažiavimas atskira rezoliucija kreipėsi į organizacijas ir pavienius lietuvius, kviesdamas suaktyvinti lėšų telkimą ir kur yra reikalingas atskiros kolonijose sudaryti specialius lėšų telkimo komitetus, kurie pasiektų visus JAV gyvenančius lietuvius, tiek tuos kurie dalyvauja, tiek tuos, kurie dėl įvairių priežasčių negali dalyvauti Vasario 16 d. minėjimuose.

Todėl atkreipdami į tai dėmesį, prašome visas aukas nukreipti Amerikos Lietuvių Tarybos Centrai -- 6818 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636.

Tenelieka nei vieno lietuvių neprišidėjusio prie mūsų šventos kovos už savo tėvų krašto laisvę.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Amerikos Lietuvių Tarybos pirminko E. Bartkaus kalba per radiją Vasario 16 d. proga 1970 m.

Minint vasario 16-tą ir vėl keliomis mintimis

noriu pasidalinti su jumis. Amerikos užsienio politikoje pradeda reikštis naujos nuotaikos -- nusiangazavimo politika. Iš Vietnamo atitraukiami kariuomenės daliniai ir visokiais būdais bandoma sumažinti Amerikos išpareigojimus Azijoje. Europoje, laisvieji kraštai, stipriai propaguoja nusiginklavimo konferenciją, kuri turėtų atstoti antrojo pasaulio karo pabaigoje neįvykusią taikos konferenciją. Šie žygiai yra daromi Europos kraštų jaučiant Amerikos Jungtinių Valstybių pastangas sumažinti išpareigojimus Europoje. Atą, visą Amerikos lietuvių išeiviją, šie reiškiniai įpareigoja būti ypatingai atidiem ir reikalui esant vykdyti koordinuotus žygius, kad naujiems vėjam pučiant nebūtų pa-

LIETUVIŠKIEJI BIJŪNĖLIAI IR LELIJĖLĖS

EMILJA ČEKIENĖ

Paskutiniu laiku mūsų spauda pradėjo išsamiau nagrinėti mišrių šeimų klausimą, kurį itin vispusiškai ir objektyviai iškelia Juozas Girnius 1969 metų Aidų 10-me numerioje.

Tema labai plati ir sunkiai išsprendžiama, galima tik svarstyti, tačiau kiekvienam lietuviui gerai žinoma, jog iš eivijos sąlygose tai yra neišvengiama, ne nuo mūsų pareinanti gyvenimo tikrovė, nors autorius atšargiai bando pakaltinti šeimas kuriančius jaunuosius ir jų tėvus. Tarp kitko jis rašo:

žaista Lietuvos byla.

Neseniai Vlikui pavyko išsiriūpinti iš Ispanijos valdžios radijo laiką lietuviškas programą transliuoti į pavergtą kraštą. Vienintelę sąlygą, kurią ispanai pastatė mums, tai vengti neišgiamo transliavimo apie gen. Franko, Ispaniją ir Bažnyčią. Kitaip sakant, mums yra duota absoliutinė žodžio laisvė kalbėti visais lietuviškos ir pasaulio politikos klausimais ir dalintis mintimis su pavergtu kraštu. Tokių sąlygų neturime jo kioje kitoje radijo programoje. Kitos programos yra kietai cenzūruojamos ir labai sunku bent ką įdomesnio iš mūsų politinio gyvenimo pranešti į kraštą ir visai negalima diskutuoti okupacijos ir jos išdėvų mūsų tėvų žemėje. Turimomis žiniomis Madrido radijo yra gerai girdimas Lietuvoje ir labai plačiai jo klausoma. Aukšto lygio programos išlaikymas uždeda papildomą atsakomybę ant Vliko pečių ir mus Amerikos lietuvių įpareigoja ją finansiniai išlaikyti. Pats radijo laikas nieko nekainuoja, bet turime sudaryti minimalines ekonomines sąlygas programos vadovams, idant programos būtų įdomios, įvairios ir politiniai atsakomingos. Todėl kviečiu visus geros valios lietuvius padidinti savo vasario 16 d. laisvinimo darbui skiriamą auką, idant Amerikos lietuvių išpareigojimai būtų įvykdyti. Yra kai kuriuose mūsų visuomenės sluoksniuose nuotaikos trukdyti Altui ir visai laisvinimo akcijai lėšų telkimą. Taryba tą akciją ir jos iniciatorius griežtai smerkia ir užtikrina visus lietuvius, kad ALTas jokių kompromisų laisvinimo darbuose nedarys ir ves nenuilstamą kovą su Lietuvos priešu iki visiškai tėvų krašto išlaisvinimo.

Minint 52-rąją Vasario 16-tos dienos akto sukaktį dar kartą kviečiu Amerikos lietuvius gausiai paminėti šį garbingą įvykį, vėl atsinaujinti savyje besąlyginę kovą už Lietuvos laisvę ir gausiai finansiniai paremti politinį darbą dirbančius Altą ir Vliką. Sesėms ir broliams raudonos meškos teriojame krašte linkiu ištvermės sulaukti šviesaus ir laisvo rytojaus.

"Mūsų lietuviškieji bijūnėliai parveda marčiomis viso pasaulio gražuoles... nuo vyrų neatsilieka ir mūsų moterys. Gal būtų, jos su dar didesne energija pasauli "lietuviną". Visuose kraštuose mūsų lelijėlėms sekasi sugundyti vyrus, kurių rasių jie kur bebūtų..."

Būdama moteris ir stebėdama lietuviškojo pasaulio įvykius, aš negaliu daleisti tvirtinimo, kad mūsų mergaitės dar didesne energija už bijūnėlius "lietuviną" pasaulį. Jei surinktum statistinius davinius, tai greičiausiai mergaičių ir skaičius būtų didesnis. Bet, jei visi lietuviškieji bijūnėliai žiūrėtų tik į lietuviškas lelijas, tai ne tiek jau daug jų liktų svetimų pasaulių lietuvinimui. Ir, jei iš viso būtų galima ką nors kaltinti, išskyrus patį likimą, tai daugiausia reiktų pakaltinti mūsų mielus bijūnėlius. Kiekvienas lengvai savo apylinkėse priskaičiuotume dešimtimis puikių lietuviškų mergaičių jau sukūrusių mišrias šeimas ir didelį skaičių dar beviltingai tebelaukiančių savo tautybės bernužėlių.

Puikių sakau tą prasmę, kad jos yra baigę mokslus, aktyviai dalyvauja lietuviškoje organizacijoje, domisi lietuviška knyga bei spauda, lanko tautinius mūsų rengimus, na ir puikios išvaizdos ir visa savo esybe trokštančios sukurti šeimas su lietuviškais bijūnėliais. Ir jeigu tie jų siekiai neišsipildo, tai negalima kaltinti mergaičių nei tuo labiau jų tėvų. Kiekvienai tėvai trokšta ir de- da visas pastangas, visus savo pedagoginius sugebėjimus, kad išauklėtų vaikus vispusiškai geriausiiais žmonijos atstovais. O tačiau, nežiūrint į tai, kiek daug yra pasaulyje įvairiausių nusi- kaltėlių jaunimo tarpe be skirtumų tautybių, religijų ar luomų. Kas drįstų už tai apkaltinti tėvus? Didžiausią kaltę tenka skirti gyvenamam laikotarpiui, palinkai, kurioje vaikai auga, moko- si ir draugauja, nes tėvai savo vaikams autori- tetu yra tik iki mokyklos suolo, kol jie nepatenka į platesnį gyvenimo su- kūrį.

Bet ši kartą grįžkim prie mūsų "bijūnėlių ir lelijėlių" vedybų. Kodėl jos taip sparčiai tempu "lietuviną" svetimus pasaulius turėdamos visas geriausias lietuviškumo kvalifikacijas?

Šalia to vispusiško tautiško nusiteikimo, lietu- vaitės dažnai persikelia ne į kitas didesnes lietuvių kolonijas ir ten tuo- jau įsijungia į aktyvią veiklą ir, deja, po visu- nuo jos pačios pareinan- čio nesekmingų bandymų išgirstame, jog pagaliau mums gerai žinoma mer- gaitė savo lietuvišką pa- vardę pakeitė į svetimą, juk nepaslapstis, kad mer- gaičių pavardės keiti- mas yra apribotas tam tikro amžiaus. Todėl pa-

ti didžioji kaltė vis dėl- to tenka mūsų bijūnė- liams, kurie paniekinę lietuviško tautinio darže-lio lelijėles patys būna nuskinti svetimtautių mergaičių. Nors visi ge-rai žinome, kodėl taip yra, bet padėties pakeis- ti neįmanoma. Kai sa- vam krašte įparengi- mus, šokius eiti mer- gaitės galėjo su draugėmis ir šokdavo su visais ber- niukais, tai čia jos turi rasti sau palydovą, nuo- latinį to vakaro globėją. Tačiau lietuvi mergai- tės yra kukli, pati telefo- nais neskambins ieško- dama palydovo į šokius, ji sėdi namie ir laukia anot vienos mergaitės, kol suskambės telefo- nas ir koks nors kad ir nužydėjęs bijūnas pa- kvies į kiną ar kokį kitą parengimą. Ir džiaugie- si, anot jos, kad iš viso nors toks lietuvis į ta- ve atkreipė dėmesį. To- kių savaitgalių nepasitai- ko daug.

Kyla klausimas, ką gi veikia mūsų bijūnėliai, kaip jie laisvalaikius lei- džia. Jiems šiame kraš- te, kaip ir visur pasa- ulyje vyrams daugiau lais- vės teikiama nei mote- rims. Ir to krašto tradi- cija nereikalauja iš jų vedžiotis į parengimus nuosavas palydoves. Ateina vieni ir slankio- ja pakampiais prie du- rų ar aplink bufetą, kai tuo tarpu salėje yra pu- kių mergaičių sėdinčių ir laukiančių kvietimo šokti. Deja, šitaip pralei- dusio vieną parengimą, kitą, trečią ir t.t. nusiv- limo apimtos mōja į vis- ką ranka ir pražūna sve- timtautių jūroj. Ne vie- na labai lietuviškai nu- siteikusi mergaitė man yra sakiusi paklausta, kodėl nebelanko mūsų švenčių, kad "į mane lie- tuviai berniukai nežiūri, tur būt, aš negraži, bet vistiek paskui juos ne- lakstysiu, kaip svetim- tautės ir automobilio ne- pirsksiu specialiai ber- nams vežioti iš paskai- tų ir kitur, kaip X ar Y svetimos mergaitės be- vežiodamos ir sulietuvi- no tokius aktyvius lietu-

vių organizacijų veikė- jus. Arba štai Aldona ir Vytautas, abu studentai svajonėse jau buvo pra- dėję austi lietuviškos šei- mos kūrimą, bet pašau- kus jį į kariuomenės sva- jonės sugriuvo, nes jis neužilgo sukūrė šeimą su svetimtaute, kuri, kaip vėliau paaiškėjo, iš- vyko paskui jį į armiją ir apsigyveno už karei- vinių vartų. Tokių me- todų aš nevartosiu nors ir sena pana liksiu, sakė rimta ir graži lie- tuvaitė, universiteto pro- fesorė.

Tokių pavyzdžių yra šimtai. Ir taip mūsų pul- kios mergaitės, nežiū- rint jų gražiausių norų kurti lietuviškas šei- mas lieka tik svajonėse, kol anksčiau ar vėliau svetimtautis įvertina mū- sų lelijėles ir nutautina. Jei kas nors pravestų mergaičių apklausinėjimą, gautų panašius atsa- kymus ir apgailestavi- mą, kad lietuviškieji "bi- jūnėliai" į jas nežiūrėjo, kad jie nors ir skam- bius Lietuvos kunigaikš- čių vardus nešioja, bet neturi lietuviško tvirto charakterio, todėl ir "lie- tuviną" viso pasaulio kampus.

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
**ALL AROUND
MACHINISTS**
ON ENGINE &
TURRET LATHES
NUMERIAL
CONTROL DRILLS.

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance.

FOR DAY & NIGHT SHIFTS
Steady work, overtime and fringe benefits.

Contact Personnel Dept.

DIAMOND

AUTOMATION, INC.

23400 HAGGERTY RD.
FARMINGTON, MICH.

476-7100

An Equal Opportunity Employer

(9-18)

WANTED
1ST CLASS
DIE LEADER

Must have experience on line and progressive dies.

Steady work for qualified man.

Overtime and benefits:

EAGLE TOOL & DIE CO.

2424 Wolcott Ferndale, Mich.

(313) LI 7-4300

(11-20)

**KNYGA, APIE
KURIĄ VISI
KALBA...**

AR TURITE?

**REZI
STEN
CIJA**

ROMANAS

R. SPALIS

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas:

(pavardė ir vardas)

.....

(namo numeris ir gatvė)

.....

(miestas ir valstybė, zip Nr.)

LIETUVIŲ FONDO PALŪKANOS ŠVIETIMO REIKALAMS

Jurgis Janušaitis

Daug kam kyla klausimas, o ką gi duos ateinančių metų slinktyje taip dažnai minimas Lietuvos Fondas? Ką gi jis nuveikė per savo aštuonerių metų veiklą?

Į tuos klausimus atsakė Lietuvos Fondo vadovybės žmonės vasario 4 d. pokalbyje su spaudos, radijo ir televizijos atstovais Sharikos restorane.

LF pelno skirstymo komisijos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis paformavo kokia tvarka yra skirstomas LF pelnas ir kiek jo jau išdalinta lietuvių švietimo ir kultūros reikalams. Pelno skirstymo komisiją sudaro 6 asmenys: trys iš LF ir trys iš Lietuvos Bendruomenės. Šios komisijos darbas yra peržiūrėti gautus prašymus, juos atrinkti ir paskirstyti prašantiems atitinkamas sumas. Šios komisijos nutarimus tikrina ir tvirtina LF taryba žiūrėdama, kad nebūtų prasilenkta su valdžios nuostatais ir kad pelno paskyrimai nepakenktų fondui, kaip institucijai.

Į praėjusių metų sudariusį pelną pretendavo virš 40 prašytojų, kurių suma siekė 90,000 dol. Komisija, deja, tegalėjo paskirstyti 1969 metų pelną sumoje 33,225 dol. Iš šios sumos specialieji projektams atiteko 6,300 dol. Šie pinigai išmokami autoriaus: dr. Z. Ivinskui už "Lietuvos istoriją", dr. J. Puzinui už "Lietuvos proistorę apžvalgą" ir dr. J. Giniui už "Lietuvių Filosofijos istoriją" parašymą. Buvo pabrėžta, kad LF leidinių neleidžia, jų išleidimu rūpinasi kitos institucijos.

Kultūros ir švietimo reikalams paskirta 50 procentų viso pelno, kas

sudarė virš 16 tūkstančių dolerių. Ši suma per eina JAV Kultūros Fondo dispozicijon ir jis šią sumą turi sunaudoti tik tiems tikslams, kuriems išakmiai yra nurodyta. Iš paskirto pelno tenka 2000 dol. E. Ruzgienės elementoriui "Gintarėliai" leisti, Lituanistikos skyriui Chicagos universitete steigti 3,000 dol. (garantuota 5,000 dol.). Vadovėliams, pratinams, mokslo priemonėms, vadovėliams mokykliniam jaunimui, nemokančiam lietuvių kalbos, bendruomeninio auklėjimo pratimams ir Lietuvos istorinių žemėlapių atlasui leisti 2,600 dol. Mokyklinei spaudai ir išskirtinai švietimo Gairėms 2,650 dol. ir visa eilė mažesnių sumų įvairiems švietimo ir kultūros reikalams.

Visiems kitiems reikalams paskirta 10,565 dol. iš kurių bus paremti dr. R. Šilbajorio "The Perfection of Exile", dr. P. Joniko "Lietuvių bendrinės rašomosios kalbos kūrimasis priešaušrio ir "Aušros" laikais, dr. T. Remeikio "Soviet occupation and Incorporation of Lithuania 1939-1940, Documentary Materials" leidinių paruošimo darbai. Viso tam išleidžiant 5,700 dol. Kita suma atitenka įvairiems organizacijų reikalams, paremiant Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kultūrinę veiklą, Lietuvių Rašytojų Draugijos premijai ir kt. reikalams.

Žvelgiant į skaičius, malonu konstatuoti, kad Lietuvos Fondo palūkanos ir šiais metais ugdelėjo ir graži suma, kaip matome, atiteko gyviniams lietuvių kultūros ir švietimo reikalams. Ta progą pažymėtina, kad LF per savo

veiklos amžių -- 8 metus jau yra išdalinęs pelno 100,000 dol.

Vicepirmininkas dr. V. Šimaitis paaiškino, kad su užsakytų leidinių autoriais yra sudaromos sutartys ir žiūrima, kad darbas būtų atliktas. Žiūrima, kad leidiniuose būtų atžymėta leidėjas -- atseit šiuo atveju Lietuvos Fondas, nes tai yra lietuvių visuomenės pastangos, įgalinusios darbus atlikti per Lietuvos Fondą.

Kiek plačiau apie Lietuvos Fondo augimą, jo finansinį stovį, investavimus kalbėjo išdinininkas H. Daras, apžvelgdamas įnašų augimo ir pelno augimo santykį. Pradžioje LF įnašai buvo laikomi bankuose, kur buvo tegauinama maži procentai. Kiek vėliau, fondui paaugus finansiskai dr. Kazickas kėlė mintį, kad LF kapitalas būtų investuotas į pelningesnes investicijas. Šiuo metu LF kapitalas yra investuotas į saugius ir pelningesnius investavimus ir juos tvarko specialistai -- Security Supervisors, Inc. gi vertybių saugojimas patikėtas Continental bankui.

Tokiam progresui esant, prie gerų LF vadovybės pastangų, 1974 metais numatoma pasiekti užsibrėžto tikslo -- vieno milijono dolerių iki to laiko Lietuvos Fondas bus padalinęs 300,000 dol.

Žvelgiant į ateities siekius, yra rimto pagrindo tikėti šiems skaičiams. Tik dabar tereikia, kad dar stipriau pasispaustų kiekviena lietuvių šeima ir savo įnašu prisidėtų prie LF didžiųjų pastangų. Juk fondo šeimoje teturime 2600 narių. Sakykime, kad kiekviena šeima susideda iš 5 asmenų. Tai gi tepima 13,000 lietuvių. Tuo tarpu Chicagoje priskaitoma apie 100,000 lietuvių, arba 20,000 lietuvių šeimų. Tad LF narių dabartinis skaičius labai mažytis, paly-

Teodoras Blinstrubas, Lietuvos Fondo pirmasis pirmininkas, kurio darbas buvo nepaprastai sunkus, nes reikėjo populiarinti LF idėją, kad pirmieji įnašai duotų fondui tvirtą pagrindą.

ginus su lietuvių išeivija vien tik JAV. Ar finansiniai esame pajėgūs bent su šimtaine tapti šios didžiosios šeimos nariais? Atrodo, kad į šį klausimą lengvai atsakys šiuo laiku jau gerai išsikūrus lietuvis. Tad šių metų įvairių vajų progomis ir atsiminkime Lietuvos Fondą, kurio darbais jau šiandien galime nuoširdžiai pasidžiaugti.

Pabaigoje revizijos komisijos vardu pareiškimą padarė K. Grina, pažymėdamas, kad Lietuvos Fondo atskaitomybė, knygvedyba ir visi kiti darbai atliekami pasigėrėtina. Smulkius revizijos davinis girdėsime Lietuvos Fondo narių suvažiavime.

Pasitarimų eigoje dr. A. Razma ir dr. G. Balukas su didele pagarba prisiminė šio fondo pirmąjį pirmininką, energingą visuomenininką, visą širdimi gyvenusį ir

dirbusį Lietuvos Fondo labui Teodorą Blinstrubą ir jam reikė padėką. Pažymėjo, kad jo darbas buvo nepaprastai sunkus, reikėjo, kad LF idėja populiarėtų, kad pirmieji įnašai duotų tvirtą fondui pagrindą. To pasiekė Teodoras Blinstrubas savo kadencijos metu ir dabartinė LF vadovybė jo didį įnašą į LF ugdymą nuoširdžiai vertina.

Po vaišių ir oficialių LF vadovybės pranešimų, spaudos, radijo ir televizijos atstovai iškėlė įvairių klausimų, liečiančių LF veiklą.

Apie LF veiklą turėsime progos pakalbėti ir ateityje. Gi dabar tenka palinkėti, kad LF darbininkai nepavargtų ir suglaudę gretas artėtu prie paskutinio tikslo -- vieno milijono dolerių.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

ŠALFAS S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Metinis ŠALFAS S-gos suvažiavimas šaukiamas kovo 14-15 d., Detrote, Mich. Suvažiavimas vyks Lietuvos Namuose, 3009 Tilman Ave., Detroit, Mich. Pradžia -- šeštadienį, kovo 14 d., 1 val. po pietų.

Suvažiavime pilna balsavimo teise dalyvauja sporto klubų atstovai bei ŠALFAS S-gos pareigūnai, pagal ŠALFAS S-gos statute nustatytą tvarką.

Patariamuoju balsu suvažiavime kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio lavinimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuviško sporto judėjimo besidomį asmenys. Specialūs pakvietimai nereikalingi.

Šalia einamųjų administracinių reikalų, suvažiavimo metu ŠALFAS S-gos vadovavimą perims naujoji Centro Valdyba, bus nustatoma pagrindinės sportinės veiklos gairės ir nagrinėjamos bei sprendžiamos įvairios ŠALFAS S-gos gyvybinės problemos.

Norį gauti papildomų informacijų apie suvažiavimą, prašomi kreiptis į artimiausią sporto klubą arba tiesiai į Centro Valdybą, šiuo adresu: Mr. Algirdas Bielskus, 30207 Regent Rd., Wickliffe, Ohio 44092.

REIKALAUKITE
PAS KNYGŲ
PLATINTOJUS
ARBA DIRVOJE

REZI
STEN
CIJA

R. SPALIS

Kaina 6 doleriai.

ALGIRDAS GARLAUSKAS

VĖLIAVA PILIAKALNY

Novelė

(1)

Rūsų oras buvo drėgnas ir šaltas. Silpna šviesa sklido nuo dviejų žvakių mesdama baugius šešėlius ant sienų. Noreika, užsidėjęs karišką milinę kėdėje susmukęs snaudė. Jo didelis kūnas ir platus pečiai sunkiai spaudė paliečiusios kėdės atramą, kuri girgždėjo su kiekvienu atodūsiu. Rankose gaulėjo automatinis šautuvas. Ištiestos į priekį jo ilgos kojos buvo apmautos aukštais kariškais batais.

Kardelis, išvyniojęs į storą antklodę, sėdėjo prisiglaudęs prie sienos ant medinės dėžės. Išmeigęs akis į tamsą nežymiai drebėjo. Lūpose laikė užgesusią cigaretę.

Stepas užsigulęs ant stalo tykiai snaudė. Dešinė ranka miego spaudė ant stalo padėtą automatinį pistoletą.

Sugirgždėjo laiptai ir į rūsi įėjo Kadugys. Aukštas, liesas jis sustojo tarpduryje. Per petį persimetęs turėjo vokišką automatą. Išblukęs kariškas švarkas buvo perjuostas plačiu diržu nuo kurio kabėjo pistoletas, šoviniai ir granatos.

Noreika ir Stepas atsibudę sujudėjo. Kardelis ištraukė užgesusią cigaretę ir atsargiai išidėjo į kišenę. Kadugys palengva tarė:

"Rūkas tirštas. Galime bandyti prasilausti..." Jo balsas buvo tykus ir pavargęs. Vyrai sujudėjo ir atsikėlė. Kardelis numetė antklodę. Kadugys juos sekdamas kalbėjo.

"Bandysim į vakarus skersai vieškelio. Šeimininkas sako, kad iki jūros dar trisdešimt kilometrų.

Pasakė kur eiti dėl laivo. Jeigu pasiseks, patrauksim į Švediją arba pakranciais į Suomiją". "Aš nemoku plaukti", subumbėjo storu balsu Stepas, "bet žuvauti mėgstu".

"Pusė bėdos". Negalvodamas tarė Kardelis. Vyrai paeiliui apleido rūsi. Virtuvėje juos sutiko šeimininkas su žmona. Abudu seneliai apsiašarojo. Ilgai spaudė vyrams rankas linkėdami Dievo laimės. Šeimininkas šluostydamas ašaras tarė galutinį žodį:

"Jau šešeri metai rusai mus užgulę, o jus niekas negali palaužti. Tris sūnus kaip ažuolus užauginau. Vokiečiai juos paėmė į kariuomenę. Ar jie dar gyvi, nežinau. Kai pasieksit vakarus, paieškokit. Jei rasit, perduokit žinią nuo tėvelių. Dabar keliaukit su Dievu". Užgesinęs šviesą pravėrė duris. Vyrai, paeiliui spustelėję jam tamsoje ranką, dingo nakties tamsoje.

Rūkas buvo tirštas. Nesimatė nieko per porą žingsnių. Kadugys ėjo pirmas. Jį sekė Kardelis, Stepas ir Noreika. Ejo atsargiai dėdami kojas. Taip ėjo apie pusvalandį šunkeliu. Tyloj girdėjosi tik sunkus vyrų alsavimas. Kadugys staiga sustojo. Priešakyje girdėjosi mašinos ūžimas ir žmonių balsai. Vyrai pritūpė ir spausdami šaltus ginklus klausėsi.

"Slenkam..." prašnabzdėjo Kadugys. Vyrai pradėjo slinkti. Prisiartinio prie griovio. Garsai aidėjo iš dešinės. Kadugys pamojo į priekį ir atsisukęs sušnabzdėjo:

"Vieškelis... bėgam paeiliui. Noreika tu pirmas, paskui Kardelis ir Stepas. Aš paskutinis. Susitiksime kitoj pusėj".

Noreika linktelėjo ir dingo tirštame rūke. Kardelis, palaukęs porą minučių, pakilo ir pasekė. Stepas paspaudė Kadugio petį ir pasitaisęs automato diržą dingo rūke. Staiga iš kairės visai arti pasigirdo balsas rusiškai.

"Stok!"

Prožektoriaus stipri šviesa bandė perskrostiti rūką. Trinktelėjo šūviai. Kadugys pašoko iš griovio ir palinkęs bėgdamas paleido šūvius į dešinę ir į kairę. Prožektorius užgeso. Šūviai aidėjo iš visų pusių. Kadugys užkliuvęs už ant kelio gulintio Stepo parvirto.

Kulkosvaidžių kulkos atsimušinėjo į vieškelį. Stepas sunkiai alsavo. Jis pastūmė Kadugį.

"Palik mane... aš negaliu".

Kadugys užmetė savo ir Stepo ginklus ant peties ir pagriebęs Stepą pradėjo traukti į priekį. Skausmas supurtė Kadugio kūną. Kraujas liejosi iš kairės rankos. Kulkosvaidžių ugnis pylėsi iš rūko. Kitoje pusėje vieškelio juos įtraukė į griovį Kardelis ir Noreika.

Kardelis ištraukęs iš kišenės skudurą greitai perrišo Kadugio ranką. Stepas stenėjo. Noreika pasilenkęs prie Kadugio tyliai tarė:

"Jo keliai visai sušaudyti. Jis nebeturi kojų.

Kadugys sukanęs dantis įsakė:

"Jūs abudu su Kardeliu griebkit Stepą, ir traukiamės. Greitai".

Stepas sušvokstė išgirdęs.

"Palikit mane. Suprantate?!" Staiga pagriebęs iš diržo ištraukė granatą ir prisidėjęs prie veido ištraukė sprogiklį.

"Turit tik sekundes, broliai, laimės jums".

Noreika ir Kardelis šoko iš griovio traukdami Kadugį su savimi. Pabėgę keletą žingsnių griuvo ant žemės. Duslus sprogimas pervėrė rūką nutildydamas kulkosvaidžių ugnį. Vyrai prilaikydami Kadugį pakilo ir pradėjo bėgti. Bėgo į medžius atsimušdami, kol rūkas praretėjo ir Kadugys pradėjo klupti.

Nebesigirdėjo nieko. Kardelis sunkiai alsuodamas pradėjo verkti.

"Pradėjom aštuoni. Dabar tik trys. Vakar Jonas, šiandien Stepas. Kuris rytoj?"

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

RAŠYTOJAS IR LAIKAS

KELETAS PASTRAIPŲ APIE VINČĄ RAMONĄ

Dažnai yra pasakoma, kad rašytojas, kaip ir kiekvienas kitas žmogus, gyvena savo laike. Frazė aiški, konvencionali, gal net nusibodusi. Daugumai, tur būt, aišku ir tai, kad rašytojo gyvenimas savo laike, t.y., ir jo darbai, neišvengiamai atspindi to meto patyrimus, įvykius ir žmones; idėjas, polėkius, išskojimus, džiaugsmus, nelaimės ir sielvartus... Vadinasi, rašytojas sutampa su laiku, kaip lašas su įsisiūbavusiom vandenyno bangom.

Ar atsirado kokia nors progaparašyti nors keletą pastraipėlių apie rašytoją Vinčą Ramoną? Toji proga -- Laikas, kurį mes paskubom prabėgam ir prarandam, nespėdami to praradimo net apraudoti. Žiūrėkit, dar taip netoli pavasaris, jo nuostabūs reginiai, kliedėjimai ir troškimai! Žiūrėkit, o štai jau ir ruduo, prara-

STASYS SANTVARAS

dės spalvas, širdies ugnį, apskarės ir paniūręs lyg elgeta! Retai susitinkam, tad retai ir pasikalbam, bet jaučiu, kad ir kolega Vincas Ramonas su panašiu grauduliu žvelgia į tą neužtvėnkiamą ir nesustabdomą laiko tėkmę...

Atsigrižę į savo buvimą, į vakar dienas ir šiandien, rasim bendrų,

džių. Tik 1934 m. pasirodė pirmas jo novelių rinkinys Dailininkas Rauba (antrą tų knygų laidą 1963 m. išleido Viltis, Cleveland, Ohio). Po to su regima įtampa ir nemenku susidomėjimu pradėjom skaityti V. Ramono Dulkes raudonam saulėleidy, kurios buvo spausdinamos Kaune, Ateities dienrašty, 1943 m. (atskira knyga tas vei-

Rašytojo Vinco Ramono portretas, pieštas dail. P. Kaupo.

visuotinių nusiminimo priežasčių, atskirsim nuo jų ir apstą grynai asmeniškų. Brangus bičiulis, šiom dienom aplankęs mane retu laišku, užgriebė šaknis tų nuotaikų, kuriomis nūdien gyvena vyresniųjų kartų žmonės: "Tokios nuotaikos (nostalginės, sielvartinės S. St.) tikroji priežastis, tur būt, yra ta, kad linkstame į saulėlydį, laiką pajuntame, anot Maironio, kad reik vietą užleisti vaikams. Pergyvenimas dramatiškėja, kai nematome tų "vaikų", kurių norėtų tų mūsų turėtų vietą užimti..."

Ir pats Vincas Ramonas vienoj savo apysakaitėj (Dailininkas Rauba, Linų žiedai, pusl. 5) turėdamas prieš akis dviejų jaunų žmonių išliepsnojančias aistras, rašo: "Buvo vasara, buvo žemė sultinga ir vėjas pilnas gėlių dulkių -- auksinių, kvepiančių, apvaisinančių. Žydėjo aguonos laukinės ir vosilkos mėlynos. Ir linai žydėjo". Na, o dabar? Tiesa, dabar žiema, dažnai dažnai lediniu vėju, lyg rykštėm, plakanti veidus ir širdį...

Apžvelgęs išgyventą laiką, turi liudyti, kad Vincas Ramonas nebuvo gausus rašytojas. Kaip daugelis ano meto rašto žmonių, apysakaitėm bei novelėm ir jis debiutavo periodinėj spaudoj, ilgesni laiką ir likdamas kaip žurnalų ir laikraščių ap- rūpintojas dailiuoju žo-

kalas išleistas tik 1951 m. Chicago, Ill.). 1947 m., Vokietijoje, jau stovyklinėse palėpėse, pasitikom V. Ramono romaną Kryžius, kurie buv apdovanoti Balfo literatūros premija (Kryžiai yra išversti į anglų ir latvių kalbas). Su novelių rinkiniu Miglotas rytas V. Ramonas pasirodė 1960 m., o 1961 m. už tą savo dabą gavo Vinco Krėvės vardo premiją, kurią jam paskyrė Montrealio lietuviai kultūrininkai. Tai ir visi veikalai, kurių iki šiol iš Vinco Ramono sulaukėm.

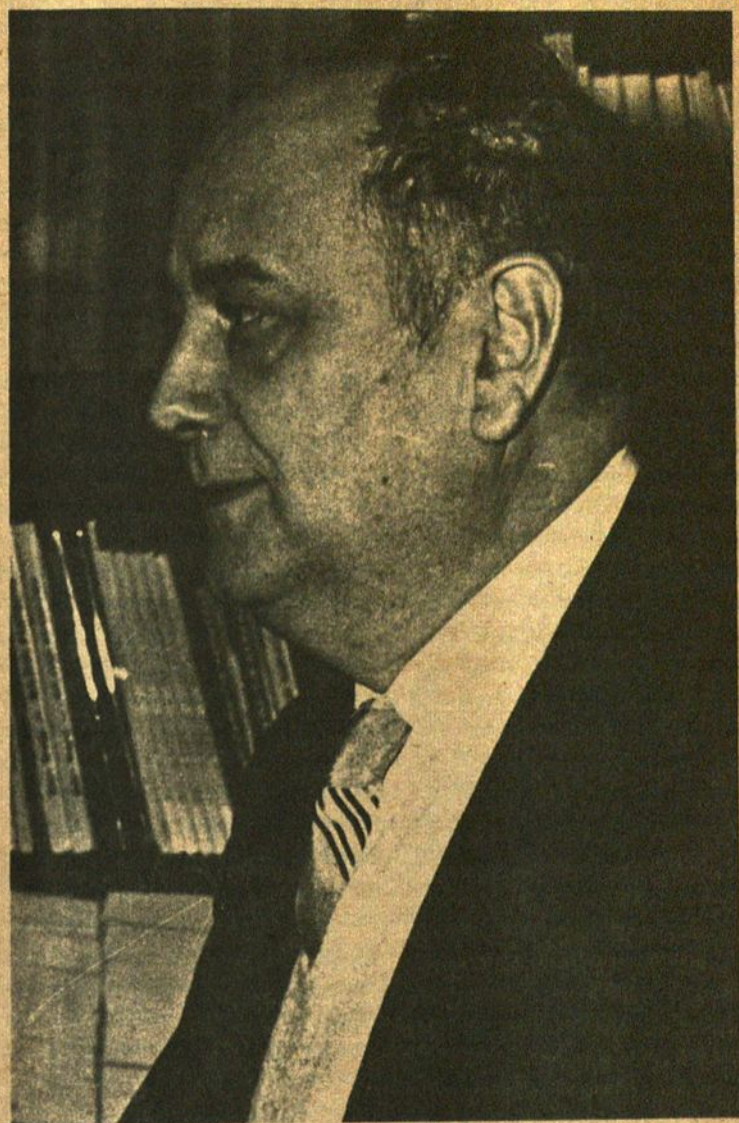
Tačiau, ir tai yra stiprus mano įspūdis, kad V. Ramonas, ką berašydamas kietai laikėsi senos lietuvių tiesos: "Ką darai -- daryk gerai!" Ir ką tik jis parašė -- parašė tikrai gerai. Turime labai produktyvių rašytojų, kaip Alė Rūta, J. Gliuda, turim ir gra- mais savo kūrybą svirstančių. Ir tai, žinoma, nėra joks rašytojų nusi- dėjimas, o tik jų būdo, jų valios, jų dvasinių polėkių atspindžiai.

Be to, čia ne be kaltės ir laikas, jo atnešti įvykiai ir sąmyšiai. "Viskas kartu maišosi -- juokas ir ašaros, o grabą ir lopšį dirba tas pats meisteris. Abu iš to paties medžio. Toks jau gyvenimas", -- sako V. Ramonas (Kryžiai, 98 pusl.). Ir mums susimaišė kartu juokas ir ašaros, ir pačiam V. Ramonui susimaišė. Staigiu lū-

žiu užlūžo statomi ke- liai, gyvenimas padikta- vo kitą tematiką ir kitas kūrybinio darbo sąlygas, susikaupė daug netikrumo, daug nusivylimo žmogum, kurį kai kas va- dina gyvuliu, išmokusiu juoktis ir verkti. Ar to- kis būtų Vincas Ramo- nas savo gimtojoj sody- boj, neblaškomas laiko vėtrų ir tvaiko. Ar to- kie būtumėm mes visi? Jau daug dėl to yra pri- dejuota, nes tai yra mūsų lemtis, mūsų nedalia. Ir tokia pikta, kaip toji be- širdė pasakų pamotė...

Vincas Ramonas, nors, be abejonės, ir labai nenorėjo, susitai- kė su savo lemtim, sutai- kė su savo lemtim, sutai- daugelio mūsų pamote. Ir pasidavė diktuojamai tematikai, kurią atnešė gyvenimo audros. Abu jo didieji veikalai -- Dul- kės raudonam saulėleidy ir Kryžiai -- yra išgy- vento laiko ir jo atneštų įvykių atspindžiai. Aiš- ku, būtų buvę tūkstan- čius kartų geriau, kad to- kia tematika, lyg siau- bas, niekad nebūtų iški- lusi rašytojo kely. Bet ne mūsų valia ir noru ji iškilo, ir tai yra medžia- ga, kurios net ir nere- gys nepajėgtų aplenkti. Sukurti veikalai akivaiz- dziai rodo, kad toji me- džiaga degino ir Vinco Ramono širdį.

Kaip jau yra tarta, ką V. Ramonas rašė -- ra- šė gerai. Jo novelių ir romanų personažai yra gyvastingi žmonės, ku- pinį verdančio kraujo ir aistrų, savo charakte- riuose slepią gėrio ir blogio pradus, besi- veržią į laimę ir grožį, neišvengią paklydimų, nusidėjimų ir silpnybių. Tie žmonės -- tai dau- giausia jo gimtojo kraš- to atstovai, lietuviai sū- duviai, gal kur nors ra- šytojo sutikti ir vėliau atkurti, savaime supran- tama, aptašyti, apdaili- ti, pagilinti. V. Ramono (Nukelta į 6 psl.)

Povilas Dargis, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ilgametis pre- zidentas.

P. DARGIO RADIO PROGRAMAI 35 METAI

Šiais metais sukanka 35 metai, kai Povilas Dargis vadovauja Pitts- burgho Lietuvių radioj valandai. Kiekvieną sek- madienį 730 kilociklų bangomis P. Dargis per- duoda lietuvišką muziką, žinias ir apžvalgas Ohio, West Virginia ir kitų vietovių lietuviams.

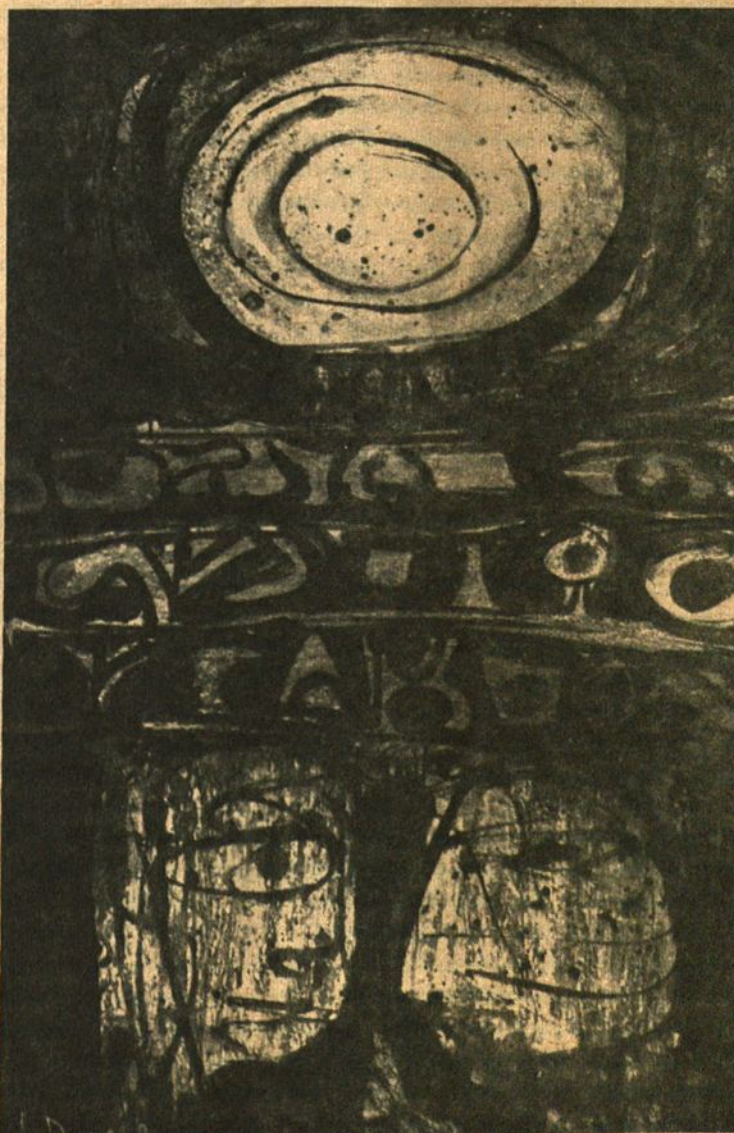
Povilo Dargio valan- dėlė yra labai svarbus kultūrinis veiksnys va- karų Pensilvanijoje. Mat, Pittsburghe ir Al- legheny kasyklų srity- je nėra vietinio lietuviš- ko laikraščio, kuris ap- rūpintų senųjų ateivių ir čia gimusių lietuvių kultū- rinius bei visuomeni-

nus poreikius. Dargio "sparnuotas laikraštis" apjungia 30 kolonijų ir yra geriausias ryšis tarp tų išsiklaidžiusių lietuvių ir mūsų organi- zacijų veikimo.

Povilas Dargis tikrai tinkamas asmuo perduo- ti radio klausytojams lietuviško gyvenimo ak- tualijas. Šiandien jis už- ima vadovaujančias vie- tas organizuotoje mūsų visuomenėje. Jis yra Pittsburgho Lietuvių Vaizbos Buto sekreto- rius, Amerikos Lietuvių Prekybos Rūmų Centro direktorius, Pittsburgho Lithuanian Country Club narys, Amerikos Lietu- vių Tarybos vicepirmi- ninkas, Tautinės Sanda- ros vicepirminkas, Pittsburgho universite- to Lietuvių Kambario pirmininkas ir Naciona- linis Lietuvių Demokra- tų pirmininkas. Jis yra plačiai žinomas Susi- vienijimo Lietuvių Ame- rikoje prezidentas. Jau 14 metų vadovauja tai didžiausiai ir turtin- giausiai lietuvių savitar- pio pašalpos organizaci- ja. Jam prezidentaujant Susivienijimo bendra- sis turtas padidėjo arti milijono dolerių.

Povilas Dargis gimė Mažeikių apskr., Viešk- nių miestelyje. Jo tė- vas Jonas Dargis buvo knygnešys. Du broliai buvo liaudies mokytojai. Jo brolis Kostas buvo savanoris -- kūrėjas ir kovojo už Lietuvos ne- priklausomybę.

Povilas Dargis 1925 m. baigė Šiaulių valsty- binę gimnaziją. Dar moksleivis būdamas, jis bendradarbiavo gimna- zistų spaudoje: laikraš- tėliuose "Jaunystės Go- dos" ir "Klasės Drau- gas". Šiaulių gimnazijo- je eilę metų veikė "Mū- (Nukelta į 6 psl.)

A. DARGIS. Kompozicija (aliejus), išstatytas Bosseree galeri- oje Koelne, Vokietijoje. Dail. A. Dargis taip pat dalyvauja šią sava- itę vykstančioje Kanados ir JAV lietuvių dailininkų parodoje Čiur- lionio galerijoje, Chicagoje.

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Dar vienas puikus mū- su pilko kasdieninio gy- venimo pavyzdys yra di- dysis Campbell sriubos molinių rutuliukų inci- dentas.

Jei kada turėjote pro- gą valgyti Campbell dar- žovių sriubą, puikiai, ži- note, kad daržovės nu- grimsta į lėkštės dugną. Spaudžiama šio žiau- rios kasdienybės fakto Campbell bendrovė ir jos skelbimų agentū- ra, filmuodama televi- zijai skelbimus, į sriu- bos lėkštę primetė mo- linių rutuliukų, kurie vi- sų nustebimui, daržovės iškėlė į paviršių.

Taigi taip buvo. Dabar scenon įžengia Federalinė Prekybos Ko- misija, mūsų visų sar- gas ir draugas, labai rū- čiai žvelgiantis į tokias iš- daigas, ir sako: "Negra- žu. Ne tik negražu, bet ir negalima. Tai publi- kos mulkinimas".

Bet taip pat reikia ne- užmiršti, kad Campbell bendrovė yra sąžininga bendrovė. Ir patvari ir drausminga ir pasirašė komisijai pasižadėjimą daugiau to nebedaryti.

Istorija šiaip ir maž- daug galėjo baigtis: Bet to neužteko. Penki Ge- orge Washington univer- siteto teisės studentai, suorganizavę naują pro- testo grupę, iškėlė bylą teisme, reikalaujant Campbell bendrovę vie- šai prisipažinti ir pasi- skelbti apgaudinėjus var- totoją.

Neverta nei protes- tuoti prieš protestuo- tojus, nei ginti Camp- bell bendrovę, nes to- kiems niekam neturėtų būti laikoma kada šiame krašte dar yra tiek var- gšų ir alkanų.

RAŠYTOJAS IR LAIKAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

rašų stilius yra lakus, sklandus, išdailintas, kalba graži, turtinga, tiesiog muzikali, bet ir tauti, neperkrauta; dialogai pilni sąmojaus, potekstės, neišsakytos žmogaus vidinio karščio. Stiprus V. Ramonas ir kaip architektas -- jo novelės, apysakos ir romanai yra imponuojantys savo forma ir kompozicija, išpuodingi kaip architektūriniai pastatai. Liet. Enciklopedijos apžvalgininkas dr. Jonas Grinius parašęs rašytojo biografiją, teigia, kad "Ramonas yra didelis liet. dailiosios prozos meistras". Ir, anot Vl. Kulboko, net ir "reiklus kritikas" Kęstutis Keblys Lietuvių Literatūroje Svetur sako, kad V. Ramono Dulkės raudonam saulėleidy "pasiekė pakankamai aukštą literatūrinę lygį", o jo Kryžiai net ir po "dvidešimties metų nėra nuostoję literatūrinio aktualumo", nors su tuo veikalu "susijusios idėjinės problemos jau nebėra taip svarbios".

Straipsnely, skirtame rašytojui ir laikui, dar galėtų kilti ir bendrinio pobūdžio klausimas: ar Vincas Ramonas yra laimingas rašytojas, ar jo veikalai turėjo pasisekimą savo visuomenėje? O, pasisekimą tai jie turėjo, buvo daugelio skaitomų ir nagrinėjamių. Rašytojo darbų pasisekimas tegu ir nelemia jų meninės vertės (apie ją buvo aukščiau pasisakyta), bet jis nėra ir visai bereikšmis, nes rašytojas ir jo darbai nėra tik pati sau gyvybė, jie yra ir tos ar kitos tautos kultūrinis lobis. Gi laimė -- tai kaip žuvis, net ir rankomis sugriebta, ji netrunka išslysti ir vie nokioj ar kitokioj sute mojų pradingti. Man regis, su ta "slidžia žuvis" ne kitaip ėjosi ir V. Ramonui.

Kai pasirodė jo Dulkės raudonam saulėleidy -- sujudo dešinio sparno kai kurie individai, nes, mat, Norkaitis, to veikalo personažas, išpažinęs krikščionybę, kai Lietuvą prislėgė "raudonos dulkės", pasirodė besąs menkas tartiufiškos dvasios žmogelis... O kai buvo išleisti Kryžiai -- kilo dar didesnis triukšmas, nes to veikalo herojus Kreivėnas, liberalinių nusiteikimų vyras, iš romано išskyla kaip suktas ir negatyvi būtybė. Šį kartą, kaip žinom, išsėidė liberalai. Abiem atvejais buvo kovojama ne tik prisidengus srovinių toreodorių skraistėm, bet ir tariamu kompetentingumu, šikalbėtu dailiosios prozos išmanymu (dėl tų pačių priežasčių kentėjo ir kitas mūsų iškilius beletristas Vyt. Alantas). Ne menas buvo svarbu, ne meistro darbas, o tariamai pažeista srovės bei įsitikinimų garbė...

Savo esme tokie pasisakymai nėra absoliuti blogybė, juose yra ir vienas kitas vertingas grūdas, bet jie pirštu akysna duria, kad lietuvių literatūriname gy-

zeit, jie įveikė laiko ir žmonių smūgius.

Praėjusių metų pavasarį, būdamas Chicago, sutikau V. Ramoną, keletą akimirkų pavovom drauge. Ir iširėžė many išpuodis, kad jis tebėra energingas, žvalus ir jaunas -- laikas dar jo neįveikė, po savo kojom neparbloškė. Nūdien atėjo gandas, kad jo asmeninio laiko ištekliai bus gausesni. Ar tai nesukelia vilčių? Jeigu iš tikro taip atsitiko, jeigu savo dienas jis gali laisviau disponuoti, tegu Vincas Ramonas daugumą jų skiria lietuvių dailiajam žodžiui! Jo sukurti žmonės, suklumpai ir vėl pri sikelią savo siekiuose ir aistrose, savo gyvastingume ir žmogiškose silpnėse, jo naujai sukurta dailioji proza, esu tikras, daugeliui lietuvių bus didelė paguoda, ir dvasinė atgaiva (jei ne šios dienos ūkanose -- atbėgančių metų giedroj, kurią daugelis tikim). Laikas -- ir rašytojo nedraugas, bet tegu jisai jo neįveikia!...

P. Dargio radijo programai 35 metai...

(Atkelta iš 5 psl.)

zos" meno trupė. Povilas Dargis vaidino ir deklamavo toje trupėje. Jis netparašė scenos veikalelį "Telšių Pliumpi". 1925 m. jis įstojo į Lietuvos universitetą, įteisių fakultetą, kur vienerius metus studijavo ir buvo Korp! Neo-Lithuania nariu. Brolio Jono kviečiamas, 1926 m. spalio mėnesį jis atvyko pas brolių į Pittsburghą. Čia Duquesne universitete jis studijavo teisę. 1929 m. vedė Gertrūdą Platakytę ir pastoviai apsigyveno Pittsburghe.

P. Dargis nuo pat atvykimo į Ameriką įsijungė į lietuvišką veiklą. Jo pastangomis atsirado vakarinė lietuvių kalbos mokyklėlė, kurioje jis pats dėstė lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją. 1930 metais jis įkūrė SLA 353 kuopą Pittsburghe ir tas vadovaujančias pareigas tebeina ir šiandien. Nuo 1930 metų jis dalyvavo visuose SLA seimuose. 10 metų jis buvo SLA 3-čios apskrities pirmininku. 1944 metais P. Dargis buvo išrinktas SLA viceprezidentu. SLA prezidentui K.J. Kalinauskui mirus, 1956 m. P. Dargis buvo išrinktas SLA prezidentu. Po to jis buvo šešis kartus per rinktas SLA prezidentu, visuomet gaudamas per 70% balsų.

P. Dargis pirmininkavo organizacinei komisijai, kuri surengė Alto šaukiamą visuotinę Amerikos lietuvių konferenciją Pittsburghe 1943 m. rugsėjo 2-3 d. Rengiant šią pirmąją Alto konferenciją, Dargio pastangomis dalyvavo senatoriai ir kiti federalinės valdžios pareigūnai. Dar svarbiau, jo sukvieisti United Press ir International News korespondentai paskleidė žinias apie šią istorinę konferenciją po visą Ameriką.

Jis dažnai prabildavo į pavergtąją Lietuvą per Amerikos Balso radiją. Jis dalyvavo Alto delegacijose, kai jos vizitavo prezidentus Harry S. Truman ir John F. Kennedy. Kadangi jis lietuvių demokratų pirmininkas, JAV demokratų partijos konvencijų platformų komitetai jį dažnai pakviesdavo į apklausinėjimus Babaltijo valstybės problemom. Antrojo pasaulinio karo metu. 1943 m. P. Dargis buvo pakviestas į War Commission patarėjus. Jis taip pat koordinavo tautinių mažumų radijo programas.

1958 m. Pittsburgho apygardos teismas jį paskyrė atsakingom pareigom visam amžiui.

Tikrai, reikia stebėtis P. Dargio energija ir patvarumu. Ir taip Po-

LIETUVIŲ FONDO KONCERTAS DETROITE

L.F. narių pagerbime ir kartu vajuos vainikavimo iškilminguose pietuose-koncerte bus įdomi programa. Koncertą duos iškili solistė mezzo sopranas Roma Vilčinskaitė-Mastienė iš Chicago. Solistė reto talento ir puikaus balso dainininkė. 1954 m. varžybų keliu buvo priimta į Chicago Lyric Opera Co. chorą ir, kol kas, atlieka nestambius vaidmenis. 1962 m. yra įdainavusi 13 lietuvių ir svetimtaučių plokštelių, vardu: "Ar žinai tą šalį?"

Yra dainavusi šiose operose: "Faustas", "Carmen", "Traviatoj", "Cavaleria Rusticana", "Danoj" ir ši pavasarį ruošiasi dainuoti "Likimo galioje". Yra koncertavusi Amerikos ir Kanados didmiesčiuose: New Yorke, Philadelphijoje, Baltimorėje, Washingtone, Clevelande, Rockforde, Kenoshoje, Los Angeles, Montraely, Toronte, Hamiltono. 1970 m. kovo mėn. yra pažadėjusi duoti tris koncertus vien Chicagoje; taip pat dainuoja ir amerikiečiams. Tačiau kokias arijas ir dainas sol. Mastienė dainuos Detrote, nutylėsime. Ši įdomi ir netikėta staigmena bus paskelbta spausdinamoje programoje. Akompanuos Alvydas Vasaitis. Jis yra nuolatinis Chicago Lietuvių operos kolektyvo narys. Ruošė arba prisidėjo prie "Fidelio", "Danos" ir šiuo metu dirba prie "Likimo galia" paruošimo.

L.F. iškilingi pietūs - koncertas įvyks vasario 22 d. 12:30 val. po pietų Lietuvių Namuose, 3009 Tillman St. Visi prašomi registruotis pas L.F. Komiteto narius, nes vietų talpa labai ribota. Tą dieną ruošiamas visų esamųjų ir būsimųjų L.F. narių pagerbimas. Pietuose tars sustiprinanti žodį L.F. T. pirmininkas dr. G. Balukas iš Chicago ir energingas L.F. T. narys ir Detrote K-to pirmininkas inž. V. Kutkus.

Kolkas Detrote, apytikriai tarant, prie L.F.

vilas Dargis, nors ir turėdamas gausybę visokių svarbių darbų, jau 35 metai kas sekmadienį gyvu žodžiu ir muzika per radiją ištikiškai suteikia paguodos net trijų valstijų lietuviams. Radijo bangomis jis atneša dalį Lietuvos prisiminimų radijo klausytojams.

Linkime jam sveikatos ir geros kloties ir toliau vadovauti Pittsburgho lietuvių radijo valandėlei. Geros sekmes ir jo visiems kitiems darbams!

R. Klausonis

tėra prisidėję ir tapę nariais tik 5-6% lietuvių. Buvo jaučiamas pasyvumas. Bet, atrodo, aukos dvasios pagauti "našlės skatiko" nesigaili darbininkai ir gydytojai. Dabar kviečiama į L.F. įsijungti ir visus kitus. Tad nelaukime! Laikas brangus. Sakoma, skola ne žaizda -- neužgis. O jeigu taip, kam reikiauždelsti? Tam juk ir sudaryta puiklausia proga Pietūs - Koncertas. Tad pirmyn į milijoninio Lietuvių Fondo laimėjimą! Pasimatome vasario 22 d. (sekmadienį) 12:30 p. p. Lietuvių Namuose

L.F. DETROITO
APYLINKĖS VAJAUS
KOMITETAS

Pirmininkas -- Vyt. Kutkus, 1636 Scotten Ave., Detroit, Mich. 48209, tel. TA 6-6332; Vicepirmininkas -- dr. Vyt. Majauskas, 22900 Thorncliffe, Southfield Mich. 48075, tel. 356-2667;

Vicepirmininkas -- Vacys Urbonas, 17175 Gaylord, Detroit, Mich. 48240, tel. KE 7-9642; Vicepirmininkas -- dr. Pranas Padalis, 29900 Lahser Rd., Southfield, Mich. 48075, tel. 357-4384;

Vicepirmininkas -- dr. Povilas Šepetys, 25466 Clairview, Dearborn Hts., Mich. 48127, tel. CR 4-5578;

PADĖKA IR PRAŠYMAS

Knyga "Lietuvių Švietimas Vokietijoje 1944 - 1950 m." tuoj pasieks jau susidomėjusius, nes jau atspausdinta ir atiduota į rišyklą, įrišti kietais viršeliais. Knyga turi 640 puslapių, papuošta žemėlapiu ir 262 nuotraukomis. Priede prijungta ir Austrijos lietuvių švietimo darbo apžvalga.

Esu laimingas, kad ryžtą pavyko ištesėti. Dėkoju atsiuntusiems mokyklų veiklos apžvalgą bei paskolinusiems nuotraukas. Didelė padėka ir pagarba priklauso Kultūrai Remti Draugijai už šios knygos išleidimą. Dėkingas šio laikraščio Redakcijai, kuri padėjo susisiekti su knygos bendradarbiais. Ačiū visiems kuo nors prisidėjusiems prie jos atsiradimo.

Knygą platins Kultūrai Remti Draugija (7026 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636), todėl į mane tuo reikalu prašau nesikreipti. Leidykla teatspausdino tūkstančių egzempliorių. Mokytojų Vokietijoje buvo daugiau tūkstančių, o mokinių arti dešimt tūkstančių (neįskaitant kursų dalyvių), neaišku, kuri nuošimtis norinčių gauti šią knygą galės patenkinti.

Į šį leidinį neįdėjau labai įdomių inspektorų apyskaitų (nors keletą ir turėjau), nes buvo su leidykla sutarta ribotis 600 puslapių. Nieko neįdėjau apie igaliotinių veiklą. Nieko apie pačią Švietimo Valdą. Dailios mokyklų veiklą apžvalgą taip pat nerasi-

Parengimų vadovas - Vincas Tamošiūnas, 1598 Morell, Detroit, Mich., 48209, tel. 825-7816;

Narių telkimo vadovas -- Mykolas Vitkus, 325 W. Grand Blvd., Detroit Mich. 48216, tel. 826-6312;

Vadovas aukoms rinkti per laidotuves ir foto korespondentas -- Kazys Sragauskas, 2327 Casper, Detroit, Mich., 48209, tel. 843-6027; Iždininkas -- Juozas Racevičius, 9382 Ward, Detroit, Mich. 48228, tel. WE 5-8362;

Narys spaudos reikalam (Dirvai ir Darbininkui) -- Vladas Mingėla, 33546 Clifton Dr., Sterling Hts., Mich. tel. 268-2941;

Narys spaudos reikalam -- (Draugui ir Laisvajai Lietuvai) -- Vladas Selenis, 31532 Groesbeck Hwy., Fraser, Mich. 48021, tel. 293-4611;

Narys spaudos reikalam -- (Naujienoms, Keleiviui ir Nepriklausomai Lietuvai) -- Alfonsas Nakas, 18229 Gilchrist, Detroit, Mich. 48235 tel. 835-8073.

Kas tik norėtų prie L.F. prisidėti tegu paskambina kuriam nors komiteto nariui. Aš pats visad pasiruošęs nuvykti ir sutvarkyti į L.F. įstojimo reikalą.

V. Mingėla

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER
SERVICE

Taisomi automotorai, stabdžiai, tun-ups ir t.t.

4824 So. California Ave.
Chicago, Ill.
Tel. VI 7-9387

Dar nė vieno asmens amžius nesustojo vietoje. Dar neteko girdėti, kad kas būtų pradėjęs jaunėti. Visi vyresnieji senstame, todėl neatidėliodami parašykime prašomas apžvalgas dokumentuotas ar nors atsiminimų forma.

Vincentas Liulevičius

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MIKULSKIŲ PADĖKOS POKILIS

Čiurlionio Ansamblio namuose, Vasario 16-tos minėjimo išvakarėje, šeštadienį, Ansamblio ilgametis dirigentas - vadovas Alfonsas Mikulskis ir ponė Ona, pasikvietė apie 60 ar daugiau asmenų išreikšti savo dėkingumui nors žymesniems clevelandiečiams, artimiems bičiuliams, už jų parodytas jiems geras širdis ir draugumą virš 20 metų Clevelande gyvenant. Tą dėkingumą išreiškė pats p. Mikulskis savo nuoširdžia kalba. Ponė Mikulskienė, tarp kitko, yra ir kanklių orkestrų vadovė.

Kiek vėliau, Ansamblio pirmininkas V. Plečkaitis pakvietė PLB pirmininką St. Barzduką žodžiu, kuris nuo dalyvių pareiškė p.p. Mikulskiems linkėjimus, ir sugiedota "Ilgiausių Metų".

Ansamblio įsikūrimas Clevelande ir p. Mikulskiui čia nenuilstamai dirbujantis, prisidėjo prie išauklėjimo dalies čia gimio mūsų jaunimo. Iš čia Čiurlionio Ansamblio buvo kviečiamas ir yra kviečiamas dainuoti, dalyvauti įvairiose stambesnėse lietuvių kolonijose. Jei, sakysime, būtų įsikūręs Chicagoje, Ansamblio būtų

turėjęs rungtyniausi su kitais ambicingais chorų dirigentais ir gal tasytis su jais dėl choristų. Čia Ansamblio išsilaikė ir turi savo iš Vilniaus ir iš tremties atsivežtą didingumą.

Ilgiausių metų ir visam Čiurlionio Ansamblui!

(kk)

PASITARIMAS LIETUVIŲ FONDO REIKALAIS

Sekmadienį, Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo proga pakviestas čia pagrindinei kalbai Lietuvių Fondo pirmininkas dr. Antanas Razma iš Chicagos turėjo pasitarimą su Lietuvių Fondo Clevelando skyriaus valdybos nariais. Dalyvavo Ohio vajuos pirmininkas, LF Tarybos narys dr. S. Lenkauskas, K. S. Karpius, F. Eidimtas, A. Jonaitis, K. Žiedonis, S. Barzdukas ir V. Rociūnas. Pasitarimas įvyko p.p. Eidimtų namuose 2 val. po pietų.

VYSK. VALANČIAUS LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

Praeitą šeštadienį šv. Jurgio parapijos salėje įvyko šeštadienio lietuviškos mokyklos mokinių pramoga, programą išpildė daugiausia tam pasiruošę berniukai ir mergaitės. Dalyvavo ir tėvų komiteto nariai, direktoriai, mokytojai-mokytojos.

Programa, apie 12 valandų, pradėta įnešimu vėliau, sugiedotas Lietuvos himnas. Programai vadova-

1970 SHIPSTADS & JOHNSON ICE FOLLIES

Proudly Presents

PEGGY FLEMING

OLYMPIC & WORLD'S CHAMPION

and

RON & CINDY KAUFFMAN

AMERICA'S SKATING
PAIR CHAMPIONS

Žymiausios čiuožimo
Žvaigždės
Surinktos
Pačiame
Gražiausiame Pasaulio
Pastatyme

DŽIUGINAS CLEVELANDO UŽANGAŽAVIMAS!

OPENS FEBRUARY 25th
THRU MARCH 8th

CLEVELAND ARENA
3717 Euclid Avenue

Tickets on sale now
at the Cleveland Arena; also at
Richman's, 736 Euclid Ave.; or may
be Ordered Through all Richman Stores.

Performance Prices: \$5.00, \$4.50, \$4.00, \$3.00
BARGAIN MATINEE—FEB. 28th, 1 P.M.—ALL SEATS \$3.50 & \$2.50
For Ticket Information: Call 361-3706

vo Pr. Joga. Apie 20 berniukų ir mergaičių, nuo visai mažiųjų iki augesnių, atliko savo dalis programoje, "solo" ir didesnėmis grupelėmis, deklamodami, dainuodami, kiti skaitė savo kūrybos raštus. Buvo miela girdėti tuos, kurie aiškiau kalbėjo, gražiai, taisyklingai tariant lietuviškus žodžius. Reiškia jie ir namuose su tėvais lietuviškai kalba.

Antra programos dalis buvo filmo rodymas, kuris buvo mokyklai atsiųstas iš Chicagos, lyg būtų turėjęs ką bendro su "Sibiro tremtinių maldaknyge", bet filmas buvo visai apie ką kitą.

Gražu matyti kaip tėvų komitetas, mokytojos-mokytojai atsidavusiai trūšiasi šios priaugančios mūsų gentkartės lietuviybės reikalais.

ATVYKSTA PREL. J. BALKŪNAS

Religinės Šalpos Komiteto kviečiamas vasario 28 d. į Clevelandą atvyksta prel. J. Balkūnas. Naujosios parapijos svetainėje šeštadienį (vasario 28 d.), 6 v. v. prelatas padarys pranešimą tema "Paskutinės žinios iš Lietuvos".

Sekmadienį, kovo 1 d., 10:30 šv. Jurgio parapijos bažnyčioje jis laikys pamaldas ir pasakys pamokslą pagalbos Lietuvai klausimu.

Be to, jis planuoja turėti pasitarimų su Clevelando veikėjais Tautos Fondo ir kit. reikalais. Prelatas apsisistos šv. Jurgio parapijos klebonijoje, kaip kleb. kun. B. Ivanausko svečias.

LANKĖSI FLORIDOJE

Į Floridą iš Clevelando buvo nuvykusios atostogų Gražina Plečkaitienė, Aušra Barzdukaitė, Danutė Dundurienė, Aldona Stempuzienė ir Danutė Valatkienė.

• Inž. R. Kudukis, oficialiais reikalais, kaip sen. W. Saxbe atstovas, lankėsi Washington. Ta proga buvo ir Lietuvos Pasiuntinybėje pasitarti savais lietuviškais reikalais su Lietuvos atstovu J. Kajecku.

• Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas šį penktadienį, vasario 20 d., 8:30 v. v. rengia buvusio CIA pareigūno James L. Broz paskaitą "Conspiracy against the youth".

Paskaita įvyks Union Savings patalpose, 5106 Wilson Mills Rd. Įėjimas 1 dol.

Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti ir pa-

siklausyti šia įdomia tema paskaitininko minčių.

PADĖKA

Pilnų tunto skautų tėvų komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems darbu, aukomis ir kėpsniais prisidėjusiems prie Užgavėnių Blynų vakaro suruošimo.

Ypatinga padėka reiškiamą gerb. šv. Jurgio parapijos klebonui B. Ivanauskui už salę, akt. Z. Peckui už režisavimą programos, p. Vl. Braziuliui ir p. V. Rociūnui už garsinimą Dirvoje ir Drauge, Tėvynės Garsų vedėjui p. J. Stempuziui, loterijai aukojusiems p. B. Gražuliui, skt. Vl. Bacevičiui, p. B. Gaidžiūnui ir p. S. Astrauskui, akademikams skautams ir skautams už papuošimą salės.

BALSUOSIM MAŠINOMIS

Cuyahoga apskrities komisijonieriai ir rinkimų taryba galutinai nutarė įvesti balsavimų automatines mašinas, kurios manoma bus jau įrengtos ateinančio rudens rinkimams senatorių, gubernatoriaus, Kongreso narių, apskrities atstovų ir kitų valdininkų ir pravedimui ar atmetimui kokių naujų sumanymų ar įstatymų.

PADĖKA

BALFo 25 Metų Jubilėjaus paminėjimas ir 1969 metų aukų vajuos Clevelande baigti supasisekimu. Aukotojų pavardės ir sumos netrukus bus paskelbtos Dirvoje. Aukotojai aukoję virš 2 dolerių gaus kvitus į namus.

Pereiti metai buvo sunkūs Valdybai, jos pagelbininkams ir BALFą remiančiam Clevelando visuomenei, nes Jubiliejiniai Metai pareikalavo daug darbo ir lėšų. Tačiau Valdyba mano, kad visuomenė suprato Valdybos ir rinkėjų pastangas ir vienu bei kitu būdu suaukojo stambiausią sumą Clevelando BALFo 25 metų istorijoje -- aukų vajuos davė \$3,820.00. Banketas-koncertas davė \$2,200.00 pajamų. Šia proga Valdyba dėkoja organizacijoms ir asmenims atėjusiems į talką ir konstatuoja, kad tai yra vienas iš šviesių įvykių Clevelando lietuvių išeivijos socialinėje srityje.

Nuoširdi Valdybos padėka priklauso BALFo

Jurgis Čiurlionis "kietame postūkyje"... A. Garlausko nuotrauka

Centro p-kui kun. V. Martinkui, BALFo Reikalų Vedėjui kun. P. Geiščiūnui, BALFo Generaliniam Sekretoriui B. Dzironui ir kun. dr. F. Gureckui. Už puikiai išpildytą programą dėkojame solistei Daliai Kučeniei, Dariui Lapinskui ir Vytautui Puškoriui, taip pat solistei Bronėi Kazėnienei giedojusiai bažnyčioje. Esame ypatinai dėkingi klebonui kun. J. Angelaičiui už leidimą velti nudotis salė Banketui-koncertui, klebonui kun. B. Ivanauskui už leidimą rinkti aukas šv. Jurgio Bažnyčioje, Dirvai -- red. V. Gedgaudiui, K.S. Karpiui, Tėvynės Garsų vedėjui Juozui Stempuziui už jų nuoširdų garsinimą BALFo Vajaus ir Banketo-koncerto, taip pat Draugo koresp. V. Rociūnui, Vladui Braziuliui už programos suredagavimą. Širdingai dėkojame BALFo Vajaus globėjams miešiams daktarui ir ponai Skriniskams, Vajaus aukų rinkėjams -- nepails tančiam ilgamečiui BALFo darbuotojui Simui Laniauskui, Leonui Keženiui ir Alfonsui Steponavičiui už jų nuoširdų ir stropų aukų rinkimą. Dėkojame vyr. Banketo šeimininkei Onai Jokūbaitienei, Banketo talkininkams -- V. Benokraičiui, E. Ilendai, V. Steponavičiui, I. Verbylai, I. Stankevičiui ir J. Kaklauskui, fotografui V. Plodžinskui, skau-

tams ir ateitininkams aptarnavusiems rūbinę, J. Pažemio Orkestrui, aukojusioms tortus ponios -- S. Urbonavičenei, J. Ilendienei, A. Valiukėnienei ir S. Winski Kepykiai, visoms organizacijoms ir jų valdyboms, gausiems rėmėjams ir prekybininkams savo skelbimais parėmusiems Banketą-koncertą ir visiems Banketo-koncerto dalyviams.

BALFO CLEVELANDO SKYRIAUS VALDYBA

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 1 D., 3:00 v. p.p., WHK Auditorijoje Grandinėls šokių spektaklis.

KOVO 7-8 D. Dail. J. Kelečiaus paroda Naujosios parapijos salėje. Rengia LB I ir II apyl. valdybos.

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

KOVO 20-22 D. Dail. J. Baltuonio paroda Nauj. parapijos salėje. Rengia LB I ir II apyl. valdybos.

BALANDŽIO 4 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 12 D. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 19 D. šv. Kazimiero Litanistinės mokyklos koncertas.

BALANDŽIO 25-26 D. Ateitininkų šventė.

GEGUŽES 24 d. šv. Kazimiero Litanistinės mokyklos mokslo metų užbaigtuvės.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

nuo **5 1/4** iki **7 1/2%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki
\$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ ANTANAS LIUTKUS

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS PARYŽIUJE SEKRETORIUS

Paryžiuje vasario 9 d. staiga mirė Antanas Liutkus, teisininkas, dailininkas ir Lietuvos atstovybės Paryžiuje sekretorius.

Velionis buvo gimęs 1906 m. birželio 17 d. Leckavoj, Mažeikių apskr., 1927 metais baigė Mažeikių gimnaziją ir 1931 m. Vytauto D. universiteto Kaune teisių fakultetą. Nuo 1927 m. tarnavo valstybės kontrolėje, nuo 1933 m. užsienių reikalų ministerijoje, 1936 metų pabaigoje paskirtas Lietuvos pasiuntinybės II sekretoriu ir prekybos skyriaus vedėju.

Kaip dailininkas viešumoje pirmą kartą pasirodė 1945 metų rudenį prancūzų moderniojo meno parodoje *Nicoje*. Po to jis dalyvavo įvairiose metinėse parodose, buvo Nicos dailiųjų menų draugijos ir Villefranche nepriklausomųjų dailininkų Sąjungos narys, o 1954 metais surengė pats savo kūrinijų parodą Paryžiaus Breteau galerijoje.

A.A. Antanas Liutkus

Apie Antaną Liutką kaip dailininką garsusis prancūzų meno kritikas A. Flament parašė Liutkaus parodos kataloge, pažymėdamas, kad "iš Europos šiaurės atėjusiam dailininkui Viduržemio jūros pakraštys pasidarė savas" ir kad "dailininkas sugebėjo iš naujo atskleisti šio pakraščio gam

tos pirmąjį gaivališkumą".

Velionis, Dirvos raginamas, buvo pradėjęs rašyti Paryžiaus pasiuntinybės atsiminimus, ir dar prieš mirtį, vasario 7 d. rašytame laiške savo bičiuliui red. V. Gedgaudiui rašė: "greitai šita gausi". Deja, likimas kitaip lėmė ir atėjo pranešimas, kad staiga sustojo plaukusi jo širdis.

AUKOS BALUČIO PAMINKLO FONDUI

Prie anksčiau skelbtų aukų velionio ministro B. K. Balučio paminklo fondui gauta dar sekančios: dr. H. Brazaitis \$10.00, inž. R. Kudukis \$10.00; dr. A. Martus \$5.00, dr. D. Degesys \$5.00; V. Rociūnas \$5.00; J. Augustinavičius \$5.00; Č. Šadeika \$5.00.

Paminklo statymo reikalus tvarko Londono Lietuvos Pasiuntinybė. Aukos galite priduoti per Karpių Dirvos antrašų.

• Erdmono Simonaičio paminklas Huetttenfeldo kapinėse bus iškilmingai atidengtas vasario 21 d.

Tą pačią dieną Vasario 16 gimnazijoje įvyks Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas, kuriame pagrindinę kalbą pasakys Vokietijos parlamento narys dr. Schachtschabel.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA NEBES ATIDARYTA

Šv. Antano gimnazija Kennebunkporte, Maine, negalės būti atidaryta 1970 m. rudenį.

Prašant JAV Lietuvių Bendruomenės valdybai, pranciškonai buvo sutikę gimnaziją atidaryti, jei atsisiras bent 100 lietuvių mokinių, kurių tėvai sutiks mokėti 1000 dol. metams už mokslą ir pilną mokinio išlaikymą bendrabuty. Tokiu atveju finansškai būtų įmanoma išieiti lygiomis. Žinią apie galimą gimnazijos atidarymą buvo praėjusį rudenį paskelbta lietuvių spaudoje. Atsiliepė tik 12 tėvų. Jų pavardės praneštos JAV LB švietimo Tarybai.

CHICAGO

• Lietuvių Fondo vėjauš tradicinė vakarienė Chicagoje nukeliama iš š. m. balandžio 5 d. į balandžio 19 d., 3 val. p. p. toje pačioje vietovėje — Personality Lodge, 4740 So. Cicero Ave. Kas tiki Lietuvos laisvės rytoju, kas nori, kad lietuvių būtų gyva, kas rūpinasi, kad mūsų jaunimas nenuatastų — visi įstoja į Lietuvos Fondą šios vakarienos proga. Informacijas teikia LF būstinė, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, tel. 778-2858, o taip pat ir vietos LF vėjauš komitetai bei įgaliotiniai. (Sk)

RUOŠIASI PAVASARIO BALIUI

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicago skyriaus v-ba š. m. kovo 8 d., 4 val. p. p., sekmadienį, Jaunimo Centre šaukia visuotinę skyriaus narių susirinkimą įvairiems klausimams aptarti ir valdybos pranešimą išgirsti.

Šia proga valdyba primena, kad balandžio 11 d., 7:30 v. v. gražioje Dariaus Gireno salėje, 4416 So. Western Ave. ruošiamas nuotaikingas Pavasario balis, kuriame visi skyriaus nariai, bičiuliai ir lietuviška visuomenės kviečiama gausiai dalyvauti. Gros Korp! Neo-Lithuania o r k e s t r a s. Veiks bufetas. Jeigu nepasikeis aplinkybės numatyta ir meninė programėlė. Bilietų kainos su vakariene — suaugusiems — \$5.00, stu-

dentams — \$4.00. Staliukus jau dabar galima užsisakyti pas p. E. Matutienę, telef. PR 8-4236. Pinigus ar čekius siųsti įzd. St. Rudokienės vardu, 4455 So. California Ave., Chicago, Illinois 60632. Tel. 927-6922. (jj)

• Kazimieras G. Oksas, vėl išrinktas Lietuvių Prekybos Rūmų Chicagoje prezidentu metiniame direktorių susirinkime. Sekantieji pareigūnai buvo išrinkti: Jonas G. Evans, pirmasis viceprezidentas, Juozas Bacevičius, antrasis viceprezidentas, ir Petras Vilkelis — trečiasis vice prezidentas. Perrinkti į sekretorius Bronius Gramont ir kasininku Adolfas Baliūnas.

Stipendijų paskirstymo komitetas yra vadovaujamas dr. Juozo B. Jerome, 6720 South Campbell Ave. Stipendijos skirstomos Prekybos Rūmų metinio banketo metu gegužės mėnesį.

• Stanley Balzekas, Jr., Balzeko lietuvių kultūros muziejaus prezidentas, specialaus mokslo reikalams komiteto pirmininko kongresmano Romano C. Pucinski'o pakviestas vasario 27 d. Kongrese kalbės etninio paveldėjimo studijų centre ir siūlys Chicagoje įsteigti Lietuvių etninių studijų centrą.

EAST ST. LOUIS

NAUJA VALDYBA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East St. Louis apylinkės skyrius 1970-tiems metams visuotiniame narių susirinkime išrinko sekančios sudėties valdybą: pirmininku — Vladą Tervydį, vicepirmininku — inž. Joną Gumbelvičių, ypatingiems reikalams nariu — dr. P. Svarčą, išdininku — Kristupą Kikutį ir sekretoriumi Bronių Tiškų. Revizijos komisijon įėjo: Jonas Kleinaitis, Mėta Kikutienė ir Aga Tiškuvienė.

Skyrius sėkmingai pravedė Naujųjų Metų sutikimą ponų R. ir I. Gintautų rezidencijoje — baletu studijoje, Caseyville, Ill. ir vasario mėn. 21 dieną, 7:30 val. vakaro kviečia visuotinę narių susirinkimą ponų A. ir S. Goberių rezidencijoje, kur šalia įvairių klausimų bus aptartas ir pavasario vakaro-banketo Holiday Inn prie SIU campus paruošimo klausimas. Taip pat numatoma, kad ateityje bus bandoma susirinkimų metų praversti diskusijas ir pokalbius įvairiais kultūriniais ir visuomeniniais klausimais, duodant progos visiems pasisakyti savo nuomones tuo įnešant naują antspalvį į susirinkimų turinį. (r)

GREAT NECK

VASARIO 16 MINĖJIMAS

LB Great Neck Apylinkės valdyba rengia Vasario 16-sios minėjimą vasario 21 d. (šeštadienį), 7 val. vakaro St. Aloysius School Auditorium, 592 Middle Neck Road, Great Neck, New York.

Great Neck ir apylinkėje gyvenantieji lietuviai maloniai kviečiami šiemet minėti dalyvauti.

• Vasario 16-tos proga ir šiemet buvo iškeltos Lietuvos vėliavos prie valdžios pastatų 5 vietovėse Long Islande, N. Y. Mineolos ir Riverhead miestuose prie apskrities viršininkų būstinių, o Manhasset, Oyster Bay ir Hempstead miestuose prie rotušių. Ta pačia proga tų vietovių apskrities viršininkai bei burmistrai išleido specialias proklama-

JAUNIMO KULTŪRINIS

SUBATVAKARIS BOSTONE

Keleri metai iš eilės vasario mėn. kult. subatvakarių programą parengia ir atlieka Bostono lietuviškasis jaunimas, niekieno iš šalies nederiguojamas. Paprastai tų parengimų programos būna įvairios ir įdomios. Jau turėjome jaunimo parengtų paskaitų, literatūrinių, muzikinių ir valdybinių pasirodymų. Siemetinės

kult. subatvakario programos sudarymu pasirūpino studentai Birutė Vaičiūrgytė, Laima Antanavičiūtė ir Povilas J. Martinkus. Tie subatvakariai visuomet atspindi Nepriklausomybės šventės nuotaikas — jaunystę, optimizmą, džiaugsmą.

Šių metų Vasario mėn. kult. subatvakario programa, kuri bus atlikta šio mėn. 21 d. 7:30 min. ALTS-gos namuose, So. Bostone, bus ypač įdomi ir turininga, susidedanti iš dviejų dalių: 1. Bus atidaryta ir apžūrėta dviejų jaunų dailininkų — Gemos Duobaitės-Phillips ir Povilo Jurgio Martinkaus — kūrinių paroda, kurią dar bus galima apžiūrėti ir vasario 22 d.; 2. Mykolas Drunga, šiuo metu einąs mokslus Harvardo universitete, o taip pat dirbąs Bostono Lituanistinėje mokykloje, skaitys paskaitą tema: Dabartinės Lietuvos po grindžio muzika; paskaitą Myk. Drunga pailuos tos muzikos ištraukomis, įrašytomis magnetofono juosta.

Po programos — įprasta kult. subatvakario vakaronė. Bostono lietuviai maloniai kviečiami vasario 21 d. vakarą praleisti su jaunimu.

K.S.R.

HAMILTON

A.A. Stasė Šukaitienė

MIRĖ STASĖ ŠUKAITIENĖ

Vasario 6 d. Hamiltone sunkios ligos kankinama mirė šaulė Stasė Šukaitienė. Velionės kilimo vieta šimkaičia. Didžiąją savo gyvenimo dalį praleido gyvenama Raseinių apskrityje. Rusams okupuojant Lietuvą pasitraukė su daugeliu kitų į Vakarus. Gyveno įvairiose vietovėse Vokietijoje. Prasidėjus emigracijai nusikėlė į Angliją, o iš ten į Kanadą ir apsigyveno Hamiltone. Velionė visuomet sumanymų pilna ir aktyvi, bematant įsijungė į visuomeninius reikalus, kuriems nemažai savo poilsio valandų paaukojo. Buvo ilgametė Aušros choro dalyvė. Organizacijas rinkosi patriotinės. Priklausė D.L.K. Algirdo šaulių kuopai.

Laidotuvių namuos velionė buvo gausiai lankoma. Karstas skendėjo vainikuose, prie kurio šaudiai su savo vėliava dalyvavo garbės sargyboje.

Dalyvaujant gausiai visuomenei velionė Stasė Šukaitienė palaidota Port Credit lietuvių kapinėse. Prie kapo atsisveikinimo kalbas pasakė Kanados šaulių rinktinės pirmininkas St. Jokūbaitis ir Stp. Jakubickas. (pb)

Skaityk ir platink DIRVĄ

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant — 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc. 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Norintieji knygą platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės laktą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525

PADĖKA

Mano Mylimam Vyru
A. + A.

VINCUI SANDARGUI

iškeliavus amžinybėn, Jam buvo parodyta didelė pagarba ir meilė, o mums pasilikusiems užuojauta.

Didžią padėką reiškiamo kun. J. Budzeikai už lankymą ligoje, maldas koplyčioje, šv. Mišias, pamokslą ir palydėjimą į kapus.

Dėkojame kunigams, Kasponiui, Goldikovskui ir žiūraičiui už maldas koplyčioje ir šv. Mišias.

Dėkojame solistei Juzui Daugėlienei už giedojimą šv. Mišių metu.

Dėkojame visiems už maldas, užprašytas šv. Mišias, pareiškusiems užuojautą per spaudą, laiškais, ir mielais žodžiais.

Dėkojame laidotuvių direktoriui Della Jakubs & Son.

Visiems lankiusiems koplyčioje, palydėjusiems į kapus ir visiems kuo nors pasitarnavusiems, širdingai ačiū.

Žmona Antanina; dukters Antanina Kasperavičienė, Ona Zdaržinskienė, Saliomėja Jonic; sūnūs: Jonas ir Juozas; brolis Antanas su šeimomis ir kiti giminės

A. A.

STASEI ŠUKAITIENEI

mirus, jos vyrą ANTANĄ, brolius JONĄ ir POVILĄ VAITKUS, ir seserį MARYTĘ RUDOKIENĘ, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

J. A. Pliopliai,
L. J. Česėkai